

zeruko ARGIA

IDAZKOLA TA BANAKOLA: OKENDO, 22 - SAN SEBASTIAN - TEL. 26666 - PREZIOA 4 PEZETA

Ba zan poza ta zoramena Mosku-ko kaletan! Bi «Soyuz»-tarrak bide zirala, errusitarrak mundu osoari bere arrigarrizko «zeru-ballet»-aren agerpena egin ondoren, Mosku-tarrak kalera irten ziran zoratu bearrez. Eta begira nolako alaitasunakin kosmo-gizonen argazkiak gora jasotzen dituzten.

BERRI BIXI-BIXIAK

- France Presse-ren berri-inguratzailleak dionez, eta «Le Monde»-k argitaratzen duanez, gerta ditekena da, Ilbeltzaren 31-garrenean Franco-k Juan Karlos printzea bere ondorengotzat izentatzea. Egun orretan printze ori urtez gizon egingo baita legez.
- Borbon-go don Juan-en Etxe-Batzarreko zenbait jaunek, (auren artean Mutriku-ko Kondea, Satrustegi ta Luis M.ª Ansón aitatzen dira), don Juan-i bere seme Juan Karlos'en alde erregetzarako eskubideak utzi ditzala, eskatu diote. Batzaldi au etzan agirikoa izan, nunbait. Guzia, eize-aldi batean, Salamanca aldean, Bejar'tik urrean dagoen landa batean gertatu zan, Valle de Ferreiro izeneko errian. (Diario de Navarra'k Madril'go berrietan).
- Morcillo jaunak, Madril-go Artxapezpiku, (eta Franko-k Kortetarako aukeratutako arduradunetakoak), Gonzalez Ruiz kanonigoari, Madrill-en izan dan Moral-Batzar batean tarteko izatea dabekatu egin dio. Kanonigo au da «Creer es comprometerse» izeneko liburua argitaldu zuana, ta Batzar ori Erroma'ko «Academia Alfonsina»-k, antolatua zuan. (Le Monde, 13-1-69).
- Almeria-n bere erbeste-aldia igarotzen ari dan bitartean, Donosti-ko letradu gazte dan Juan Maria Banderes-i semea jaio zaio. Gipuzkoa-n degun lege bereziko egoera onek lotu du erbeste aretan.
- Seguridadeko Zuzenbide Nagusiak, 75.000 pezetako zigorra ezarri dio Xabier Ribalta kantariari. Onak, Madril-go «Escuela Superior de Arte Dramático»-n kantu-sail bat abestu zuan. Batzaldi ori, erti-batzarra izan bearrean, politika-batzarra izan omen da, ta orregatik zigortu dute. (Diario de Diarios).
- «Europa Press»-ek dakarrenez, Bankuetako arduradunen artean zintzotasunik-eza izugarri ugaltu omen da. Bartzelona-n bakarrik Bankuetako arduradunen artean, irurogei ta amar lapur auzitegira eramanak daude.
- Madril-go Lege-Gizonen Biltokian, batzar nagusia izan dute. Bertan, jardun askoren ondoren, Joakin Ruiz-Gimenez eta beste bost letraduk izenpetu duten agiria aztertu ta gero, 439 aldeko ta 186 kontrako onartua izan da. Agiri orretan, Auzitegi berezien sail guztiak kendu ta auzitegi arruntak bakarrik gauza guzietarako uzteko eskatzen da.
- «Vazquez Mella» Biltokiko tradizionalistak, Estaduko Buruzagiaren aurrean beren oniritzia irakurri dute, legezko erregetza-ondorengoaren alde. Itz oiek, beren printzea bialdua izan da bereala, indar aundia artzen dute. (Luis Apostuak «YA»-n).
- Don Joaquin Ruiz-Gimenez-ek, Barreiros-Diesel S. A.-ko langilleen legezko ordezkaritza bere gain artu du, auek lantegi ortako Juraduaren kontra jaso duten auzia aldezteko.
- Bartzelona-ko Unibersidadean, Ekonomikas sailleko batzarrean deadarka eten diete itza izltriei. Deadar bat: «Opus ez!» entzun zan. (LA VANGUARDIA ESPAÑOLA).
- Epila-ko lurretan, Jalon-go Azukre-lantegia, bere 1.400 lagillerekin itxi egin dute, erremolatxaren eia-rasoiari. Ortarako eman duten legezko aginduak dionez, alde aietan ezta jaso naikoa erremolatxa.
- Sevilla-ko berrogei apaiz, Bueno Monreal Kardenalarekin bildu dira. Billeran iru auzi, egunotan erabaki bearrekoak adierazi dizkiote. Auzi oiek Espaiña-ko elizari datxizkio, ta auek dira:
 - Eliz-gizonei beren lan-saria emateko erabiltzen dan bidea alda bearra.
 - Apaizei beren lan-saria geltzeko asmoak errian sortu duan minbera, langilleari ez bai diete gaitu.
 - Gotzaiak izendatzeko orduan, erria tarteko artu bearra. (CIFRA).

ESKATU:

ZERUKO ARGIA'ren bidez, zure etxera bialduko zaizkizu, zuk nai dituzun liburu ta liburuxka auek:

	Ptak.
☐ 23'garren Von Aita Santua ta «Il'garren Batikano» Batzarrak Yurre'tar Yulen A.	60
☐ 6-garren Paul Aita Santua ta «Il'garren Batikano» Batzarrak Yurre'tar Yulen A.	90
☐ «Lourdes'ko Ama» - Euskal Meza. P. Francisco de Lazcano. Donosti'ko Eliz-barutian noratua.	35
☐ Kontu zarrak eta kontu berriak. Edic. «Apakia».	5

BRUÑO Liburuak

- ☐ Gazteen Biblia. F. Hoffmann eta Ondarrabi-ko F'ren itzak, eta A. Zugasti'k euskeratua

250

ERREGE-GAI GEIEGI

RAFAEL SERRANO'K EL ALCAZAR'EN:

«Don Juan, bere semearen adierazpenak ez dute bete, nunbait. Etxerik onenetan gerta oi da beste ainbes, eta Borbon-sendi barruan areago oraindik. Gogoan ditugu, Carlos IV'garrenaren eta Fernando VII'garrenaren arteko nasteak; eta bi auk Napoleon eta Espaiña'rekin izan zituzten goraberak.

Aidean dabilena egi ateratzen bada, errege-gai ugari izatekotan gaude: Borbon Parma'tarrak, ezpaudute etsitzen; Borbon-Battenberg'tarrak eta Borbon-Borbon'darrak, Borbon-Dampierre'tarrak lagun dituztela, orra or naikoa erregekume. Erregetzaren batasuna ageriegia daukagu, noski.

Baiña kokxa auek zer dira? Neretzat garrantzitsuen, Espaiña'ko Unibersidadean bereizketa, separatismoa pizten ari dirala ikustea da. Auxe bai beñiere entzun eztana, arritzekoa ta iñungo aldetan gertatzen eztana. Parre egitekoa litzake, beste zerbaite, eta ez negar egitekoa ezpalitz».

Jose Antonio Flaquet'ek EL NOTICIERO UNIVERSAL'en:

«Politika-xaltzan ari diran askoren iritziz, don Juan Karlos'en joaerak, etorkizuneko gertaketak argi jartzen ditu; ta badira illabete onen azkenerako Estaduko Buruzagiak Kortetan bere ondorengoa izentatuko ote duan diotena ere. Ondorengo ori, —igarle oiek diotenez—, don Juan Karlos Borbon'goa izango omen litzake».

POLITIKA - SAILLEKO BERRI GUTXIEGI

DIARIO DE BARCELONA'REN ARGITAL-LANA:

Espaiñiarren artean Espaiña'z ematen diran berriak, oso neurtuak dira. Ta politikari dagozkionak, utsaren urrengoak. Espaiña'ko albistariak, anka-baldar dihoaz, beren esan-gaien oiñarriren bat billa eziñik. Ta ala-ola, kanpoko berriz ornitzen dituzte beren berriak.

Agian, egun auek, Espaiña'ri egokitu zaizkion garrantzitsuenak dira. Pentsakizun-usaia duten kontu guztiak, erantzunik gabe dauzka-gu. Albistalari batzuek, besterik eziñean, antziñako egunetako giroaz idazten dute luze.

Ta gaurkoari, ikutu ere ez. Gai ontarako ez dute albista-zaleak oiñarririk arkitzen, irakurleari eskeintzeko. Bizigune latza degu etxean, eta legundu bearrean gaude, bai Diruketa aldetik, eta bai politika aldetik ere. Egunak eta urteak, erabaki aundietakoak ditugu, ta berriemate lanean, ez diegu merezi duten aiñako arretarik eskeintzen.

BERE-BIZIKO BILTZARRA, MADRILL-EN

Joakin Ruiz-Gimenez eta beste bost letraduek eskatuta, Madril-go Lege-Gizonen Biltokian egindako biltzarrak izugarrizko joera izan du. Etzan aspalditako garaletan ainbeste letradun bildu etxe artan! Orain politikoak dauken Auzitegi berezia kentzea eskatu zan biltzar ortan. (Europa Pres-en argazkia)

BERTSO BERRIAK

"EGUNKARI ILLA"

— Urriak 5 —

Aita ta amak zuek oraindik ezer ez dakizutela, gaurtik aurrera ba-det bizia beste aibatek bezela. Utsen urrango izanagarren pentsa zerbaite ba'naizela, ba-dakit begi urdinaekin nexka izango naizela, loreak ere gogozko eta nik maiteko ditutela.

— Urriak 19 —

Apur bat azi arren oraindik ain txikia arkiturik, bakarrik ezer ez nuke egingo ez banuke laguntzarik. Amak lan guzik egiten dizkit ezer ez dakiarik, ez daki ere ni nola naukan biotz azpian sarturik, eta apurrik txikiña ere bera odola Kendurik.

— Urriak 23 —

Arpegitxoan agoa ere asia dago egiten, aurki parrezka asiko naiz ta gero berriz itzegiten. Beste guziak bezela Ama! lendaibiziko esaten, norbait naizela ez dakit nortzuk beraz ukatu lezaken, ogi apurrik txikiña ere ogi ez-alda izaten?

— Urriak 27 —

Ain zuzen ere gaur asia da lanean nere biotza, eta artu du ten gabeko oso egin bear latza. Luze bezela berdin liteke ura izatea motza, bakarrik dakit gelditzen bada neretzako eriotza! bafia oraingoz ez naiz azkena baizik asi dan bizitza.

— Azaroak 2 —

Atzo baño gaur aundiago naiz beti nioa azitzen, ankatxo eta besoak ere ari-zaizkit tajututzen. Bafia oraindik noiz asiko naiz ni nere buruz ibiltzen? Lasterka nere ankatxo'ekia ama zugana urbiltzen, aita zu ere besarkatzeko nere besoak zabaltzen

— Azaroak 12 —

Leen ez-nituan beatz txikiak sortu zaizkit eskuetan, zeñen txikiak diran oraindik arrigarria benetan. Baño bizkorak izango dira beren eginkizunetan, loreak bildu ta arkumetxoak maite beste batzuetan, esku sofua jo ere berdin aparteko lekuetan.

— Azaroak 20 —

Sendagilleak gaur esan dio nere amari lenengo, andrea zure barruan noski beste bizi bat ba-dago. Ez-alzidazun ama entzuten esaten nizun lenago, alkarren berri jakiteko ere oso urruti ez-nago, bafia ez-dakit gaur poztu zeran ni zoraturikan nago.

— Azaroak 25 —

Aitak oraindik ez-dute jakin ni nexkatoa naizenik, bixkiak edo mutil naizela egongo dira esanik. Zer ustegabe artzeko dauden ori bakarrik dakit nik, izena ere erabaki det ama Mirari izanik, nik ere berdin nai det jartzea ez det nai beste izenik.

— Abenduak 10 —

Umeak sortzen geran ezkerro jartzen degu naiko neke, gauz ori ama-danak bakarrik egitan esango luke. Bafia euk orain arpegitxo au ikusiko ba'zenduke, nik nai bezela zure antzeko naizela esan dezazuke, eta ondoez danak aztu ta musuka jango zenduke.

— Abenduak 13 —

Pixkat argitzen asiagatik illun dago neretzako, gogorik asko badaukat ama illunpetik irtetzeko. Nere begiak zabaltu eta mundu ori ikusteko, orko eguzki mendi itxaso zertsu diran jakiteko, zeñen ederra zeran zu ama ikusi eta esateko.

— Abenduak 24 —

Zure taupadak entzun nezazke naiz zuk ez entzun neriak, ez naiz arritzen abek izanik txiki ta indar-gabiak. Ba-dakit zenbait ama eztula poztan aurre ekartzia, naiago dute lasai bizi ta egin ditzela bestiak, baño olakorik eztu pentsatu inoiz nere ama maitiak.

— Abenduak 26 —

Lenago ere ba-nekien nik ba-zirala egun beltzak, eta etsaiak menderatzen izaten zirala gaitzak. Bafia ez nekien ziñatenikan orren guraso eskasak, neri bizia ola kentzeko zer ziran nere akatsak, alper gaitzuan ez-ditut egin orain arteko ametsak.

JOSE AIERBE. Donosti

NERE BORDATXOTIK

ASMO TXALOGARRIAK

Aurreko egun batean, Diputazio lendarikari (presidente) Araluzea jaunak, izketaldi luze bat izan zuen periodista batekin. Egunerokoetan azaldu ziran Diputazio buruaren aitorketak (deklarazioak).

Beste gai askoren artean, bat, Gipuzkoa'ko baserriarrentzat zer ikusi aundia duena.

Bai, enetxoak!

Asi-berri degun urte ontan, lendarikari jaunak esan zuenez, baserri-bide edo kamioetan, Gipuzkoa'ko premi guziak osatu nai lirake.

Palta diran tokietara kamioak egiteko asmorik bikañenez da Diputazioa, itxurak diranez.

Ba-da ori baserrietako guraso zarrak gerriraño lokaletan ibiltzea añaioa.

Gizonak illargiraño joaten asi diran ontan, guk ez degu orain eun urte bezela zertan ibilik.

Baserritarak ba-du eskubidea, iñork izatezko, bere itxura batean bizitzeko.

Ea ba 1969'garren urte ontan gure aspaldiko ametsak egi biurtzen diran.

Aurten bukatuko ezpadira ere, lanari asiera eman beintzat.

Erruz poztu ninduten, ezin ukatu, Diputazio lendarikari jaunak periodistari egindako aitorketak.

Bidez eta kamioz mendirik urrutienak osatzen ditugunean, errez ezagutuko degu alkar gipuzkoar guziok.

Jolaseko kontua izango da egal batetik bestera aldatzea.

Txikia da Gipuzkoa (probitzi-etan txikiña), bafia ez dakigu oraindik nolakoan dan. Paraje askotako edermenak ao-zabalka utziko gaitu.

«Ara nun diran...», esango degu bein baño geiagoetan, lparagirre'k bezelaxe.

ILLUNAK ARGITZEN

Isasondo'ko lagun zintzo Jesus Lete'ren karta bat iritxi zait.

Karta jakingarria dala derizkiot. Argatik argitaratzen det datorren bezela. Onela dio.

Lagun zar, «Basarri»: Or dijoakizu Arantzazu'ko Egunetia'ren orritxo bat.

Bertan ikusiko dezunez, lparagirre sonatua ltxaso'n jaio zala diote Arantzazu'ko prailleak.

Oso oker dabilta, nere ustez.

lparagirre'k Urretxu'n (Villareal) jaio izan bear zuen, eta azken arnasa ltxaso'ko «Zozobarro» baserrian emana.

«Zozobarro» ori nere emaztearen jaiot— etxe inguruan dago. Batetik bestera bosteun metro daude.

«Zozobarro» baserriko semeak dituz Ugarteburu bolari famatuak.

Kartaren bukaeran bertso bat bialtzen dit. Era ontan dago moldatua:

Mundutarrok or gabiltz zearo nastuta, aurrerapenarekin erabat puztuta. Bafia lparagirre ez utzi aztuta, gaurko zenbaitek ainbat meritu badu-ta.

ESKEINTZAK

Daukan makineria eskeñi, ta egin lezaken laguntza guzia pozik egingo omen du Diputazioak.

Erriak, Aiumentuenak ere, izango omen dute diru laguntza Estadutik.

Ez gliñake gutxi alaituko au guzia aurrera eraman al baledi.

Diru laguntza ori errietara, Aiumentuetara etortzen bada, orain da garaia Diputazioak, Aiumentuenak, eta kamiorik gabe dauden baserritarak bat egiteko. Baserritarak, jakiaña, lan egin bearra edo dirua eman bearra izango dute. Biak, seguru asko.

Bafia, emendik laguntza pixka ba,t, andik beste pixka bat, kamio ederrak laister atariko atearaño.

Ez al du beintzat kukuak oker joko. Agindutakoak aurrera eramango al dituzte, Jaunaren izenean!

ZEIN TXALOGARRIAK!

Amaikatzu ba-dira iñungo laguntza gabe, baserritar utsak beren artean alkatuturik, bide bikaña egiñak.

Bakarka, auzo laguntzarik gabe egindakoak ere ezagutzen ditut batzuek.

Zein txalogarri diran orrela-koak!

Lanak lan, nekeak neke, kosteak kosta, gaur ez daukate batere damurik; len ez bezela bizi dira.

Gipuzkoa'ko ballara danak kamio dotorez osatzen diranean, basarri bakoitzean automobil bat izaten danean, kaleratu bear diran jeneroak kaleratzeko, ta etxeratu bear diranak etxeratzeko, orduantxe salbatuko da baserria.

Ba-det itxaropena au guzia oso urte gutxiren buruan ikusteko.

GALDE-ERANTZUNAK

Zaldibi'tik, Jose Elizalde jaunak lerro auek biali dizkit:

«Ikaragarriko ixkanbillak darabizkigu (ixkanbillak eta eztabaidak), «Urtain» gure indartsu bizkorri buruz.

Batzuek diotenez, Legra'ri irabaziko lioke; beste batzuek gogor daude ezetzean.

Zer iruditzen zaizu zuri, «Basarri»?

Erantzuna:

LANERAKO ERREMINTA

Automobilla lanerako erreminta bat da gure egunetan.

Iñork bear badu, baserritarak bear du.

Esne, arrautz, labore ta abar kaleratzeko; pentsu, etxeko jaki ta abar etxeratzeko. Baita tarte-ka perira joateko ere, zer demontre!

SOFIA LOREN

Egunkari ta errebixtetan beste izenik ez; Sofia gora, Sofia be- era.

Ama izan nai, ta orañartean iritxi ez. Kukuak oker jo beti.

Alako batean etorri urak beren bidera. Danok poztan gera- nola ez-bafia geiegizko aitametak ere ez digute onik egiten. Gau- za guziak ba-dute beren neurria.

Ama izena aundia dala ain gaude konturatuta, Sofia Loren ortxe zebillen itxaropenak galduta. Emakumezko bakarra al zegoen ortako aukerata? bateonbategi egingo zuen gutxiago aitatuta.

Ai, geiegizko aizeketarik inoiz ezin det irentsi, lurrak estali bear baigaitu danok, biar edo etzi. Aundiak beti aitametan, txikiak aztuta utzi, lur kaxkar ontan nola diteke orrenbeste diferentzi?

Fama dutenen ondoren dabill beti gañeko jendea, orain iritxi artista ori astindutzeko unea. Borondatetik gañezka nago; aitortu nai det nere, zoriotsuak bitez luzaro ama bezela semea.

Basarri

BONBOITEGIA
BEZUZAK

Lor

IGANDE TA JAIEGUNETAN IRIKIA

DONOSTIA
Hnos. Iturrino, 22
Urrutizkifia: 1 94 15

ERLOJU TA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Getaria, 10 - Urrut. 17751 Etxekoa 22700

DONOSTIA

Monseñor Jubany ta «Konkordatua»

Gerona-ko gotzal dan Monseñor Narziso Jubany-k oraintsu adierazpen batzuek egiñak ditu. Aitatu duan gaiak esan asko arrotu du inguruan. Izpidea, izan ere, Espainia ta Aita Santuaren artean lendliz izenpatua degun Konkordatuak eman dio, ta au zaartua ta berri baten premian dagoela esan du gotzaiak.

Berri ori ematen zaionean, itun edo konponketa berriak ez du bere oinarria elkarri eskeini dezazkioketen legez gaineko eskubideetan edo pribilegiotan jarri bearrik. Eliz Batzarrek garbi adierazi baitzigen: Elizak bere uste ta itxaropena, ez duala bestek ez bezelako aukeratan oinarritzen. Ez erri-agintariegandik iritzi ditzaken lege bereietan ere.

Ta ala da, izan ere. Elizak bere lanean bearrezkoa duan askatasuna ta erri-agintaritzak bere saillean duan eskuarteak eta begirapeak, beste zuraje ta oinarriren bat eskatzen dute, komeni zaigun zaar-herritze onetan.

Beraz, Konkordatu berrian, Elizak garbi esana utzi bear du, erri-agintaritzak aldetik jabetasun osoa bear duala ta bere esku erlijio guztiekiko. Onela, bada, Espainia-n Katolikotasunaren nagusitza, ezta oinarritu bear onen egitasunean. (Estaduaen lana ezpalta erlijio egizkoa zein dan aitortzerik); ezta, beraz, erlijio katolikuak legez gaineko eskubide berezirik beretzako eskatzen.

Geienaz ere, Konzilioak erakusten digun bezela, erlijioari zor zai on begirapena, gizarte bakoitzean siniste bakoitzak nolako zabalera ta sakona duan ikusirik erabakitzeak da. Beraz, gure artean Erlijio katolikuak nolako zabalera ta sendotasuna duan ikusita neurtuko da artuemanetan Estadua emango dion lekua.

Irakaskintza-saillean ere joera berdina artu bearko degu, Monseñor Jubany-k aitatu digun ezker. Elizak, noski, ezta aukera berezirik beretzako eskatzen; ikastetxe ta ikastola guzientzat neurri ta aukera berdinak baizik. Ala Estaduaen ikastetxetan, nola erlijio-soenetan eta beste erriar edozein antolatutako irakas-bideetan.

Gerona-ko gotzaiak bere adierazpenetan esana utzi digu, bai, gure artean, ikastetxe aukera berezikoak, Estaduaenak bakarrik dirala. Ezta beraz, Elizak leku apartekorik beretzat eskatzen, zenbait eskubide Estadua-gandik eskatzen dituanen: (adierazpenak ematekoa, elkartasunak sortzekoa ta abar...). Auek Konkordatuan bereganatu nai ba-ditu, eskubide oiek erriar guziei zor zaizkienak diralako da.

Elizak, onela, beretzako aukera apartekorik eskatzen ezualako, guziori zor zaizkigun eskubideak bakarrik beretzako Konkordatuan izentatu nai ditualako —(bere aldetik Estaduaen eskubide ta jabetasuna mundu ontako kontuetan gordeaz)—; Eliza, diot, ezta ifloren morroa, ez serbitzari jartzen. Orregatik bere eskuak aske ditu kristautasunak eskatzen dituan bete-bearrak erakusteko; balta giza-eskubideak, bai gizon bakoitzarenak, bai gizarte osoarenak erabakitzeak ere.

Konkordatu berria izenpetzen danean, beraz, ezta izango Eliza mutu gelditzeko andik aurrera; ezta Estadua geldi motzean usteltzeko ere. Blak, Eliza ta Estadua, ortan, bere lana egiteko esku-jabe geldituko dira. Eliza bere erakutsi ta bide-argiak ematen; eta Estadua, bere antolaketak berritzen eta obetzen.

Onela babestuak geldituko dira gizartearen erriar guzientzako, giza-izaerak eskatzen dituan eskubide jatorrizko guziak.

Sindikalismoa-ren gora-berak

Orain dagoz Espainian alkarketak egiten aurrera aterateko Sindikalismoaren legea. Espainian sindikalismoaren edestia ez da izan beste latorrietan lez.

Orain 30 urte, gudaketa amaitu zanian, agintariak kendu egin ebazan egon ziran sindikato guztiak eta ipini eben bat, Sindikato Vertikal deituen yakona; sindikato ortan gagoz langille ta empresario alkartuta, gaur arte orretatara jarraitu dogu. Baina, orain langilleak ikusten dabe F.E.T. eta J.O.N.S. eko irakasiak bai oso ederrak dirala, baina, ori ez dala eguneroko gauza, ze euren langillai sindikato orrek mezedo asko ez-dautselako egiten.

"Gizona-ren eskubideak ontzat artu ziranetik ogei urte igaro-ta; latorri-rik geieenak O.I.T.-en erabagiak izenpetu-ta, Eleiza-ren Batzar Nagusi-ko erabagiak Espainia-ko Jaurbatzak aien irakaspena jarraituko dabela ezkiñi ta gero, ta abar da abar..." Jarraituten dau eskatzen Sindikato bat:

—ASKATUA; langilleena eta euren-entzat bakarrik izan daitela.

—DEMOKRATIKOA langilleen artean izan daitela demokratikoa.

—BATUA izan daitela Sindikato bat bakarrik indarra irebasteko, au beti errespetatzen danan eran.

Baina emendik aurkitzen dira gatz aundi batekin: Agindariak ez deuzte emongo askatasun ori, ze euran ustez, ori izango leitekela motaetako burrukari uteak irikitia, eta, "oridok kabernikolan gaia" itz oneek Solis jaunak Madrid-en esanak dira.

Sindikatoan gora-bera oneek, oso garrantzi andikoak dira langilleentzat, ta, bai-ta gizadi guzientzat

be. Eta, orregatik uste dot, danok artu bear dogula ardurea gai onetan. Langillearen bideak eragozpen andiak daukoz bere eskubideak egi birotutzeko, baina, langilleak biarreko dituz eskubide orreek, gizar-tiantzat zintzo lan egiteko.

EGIRAUN'DAR JOSEBA-K

Norgehiagoka

Iritzi bat da, baino hainbat gauza ikusi ondoren zer bait idaztea erabaki dut.

Badirudi ekintza haundi orok hasera txarra izaten duala. Ba, aspaldi honetan zatiketa haundia nabari da gure ikastoletan. Zergatik ote?

Uste dut gurekoikera dela arrazoi. Gure Herrian diran talde guztiak dabiliz ikastola zuzendu nahirik, arrazoiak bakoitzak izango balu zebela. Eta ez dira iritzitan gelditzen, uste dutena egiten dute, noski, atiketa haundia gertatuaz. Jokaera eskaxa derizkiot, ikastola aurrera atera nahi badugu. Bidezkoa litzake bizitzako burrukan ditugun berexitasunak (hau ona dela diñot zenbait gaietan) ikastola mailan alderdi batera utziko bagenituzke. Hontarako jokaera bakar bat dakust garbienik, hau da, ikastola barruko arazoan konponbideak erabakitzea andereñoen esku uztea. Erabakitzea esan dut. Baita ere laguntza asko behar da aurrera eramateko, baino mesedez erabakiak, batez ere ikastola barrukoak diranak, andereñoen esku utzi.

Noski, ez da horrela bakoitzak pentsatu duan bidea egiztatuko. Ikastolak ordea batu egingo dira, dela pedagogi gaietan, dela erakunde bezela dagozkion gaietan.

Besterik da ikastola eta gaurko gizartearen artean dagoen arazoa. Hor dago batez ere gurasoen lana. Berak dira ikastolari gizar-tean indarra eman behar diotenak. Ikastola gizar-tean, berezko gauza bezela, sustraizten saiatu behar diranak.

Iritziak ematea laguntza haundia da, baino mesedez iritziak ez egi bihurtu ikastola osoarekin kontatu gabe. Hainbat kostan dan lana ez dedilla ustekerlegatik zatitu eta galdu. Indarra eta etorkizuna batasunean datzaz.

BEÑAT

G A X E N

Donostiko zine berri bati, Gaxen —Inesa de Gaxen— jarri diote izena.

¿Nor zan Gaxen? ¿Zerbait bai al-dakizu emakume orretzaz? Aztiya, au da, sorgina zala zegiya alda? Zerbait jakin nai genuke emakume orretzaz. Artikulo bat idatzi ezazu.

Inesa de Gaxen, Ondarrabian bizi zan, 1611 garre-nian, bertan jaioa ez bazan ere. Beste aldeko Euskal-errikoa zan. Labastide Clairance-n jaioa. Bañan Ondarrabon zegoan ezkontuta bertako batekin. Pedro de Sanza bere gizonaren izena. Aztiya zala asmatu ziote-nian berrogei ta iru urte zituan.

Ikaragarriak atera zizkaten. Sinistu ezin alakoak. Pasaiko portua zeoro galdu nai izatea ere bai. Saiatu eta alegiñak egin zituzten Gaxen-ek aitortu zezan, bañan alperrik. Gaxen-ek uka eta uka.

Ondarrabiko sasoi artako bi alkateak, Ubilla ta Abadia-k ere, parte artu zuten.

Ondarrabiko arzipreste zan Gabriel de Abendaño jauna aukeratu zuten juez, auzi onetarako.

Gaxen-ekin batean ba ziran beste emakume asko jendeak sorgintzat zalatuak. Gaxen gaxoari konjuruak ere egin zizkaten deabrua ateratzeko.

Alperrik izan ziran Gaxen-ekin egindako guziak. Etzioten ezer ere atera. Kemen aundiko emakumea zan.

Zituan guziyak kendu ta kartzelan zegoan, baño Ondarrabiko erri guziaren gorrotoari arpegi eman zion. Ezet beti.

Aizkenik bere ta beste guzien auziak Inkiziziyoa eramatea erababaki zuten Ondarrabiko juezak.

Bañan Inkiziziyoan inork pentzatzen etzuana gerta-ta zan.

Inkiziziyo bildurgarriaren juez zan Salazar jaunak, auzi guziya ondo aztertu ta Gaxen-ek, eta beste ustez-ko sorgiñak, batere kulparik etzutela ta kartzelatik atera eta kendu zizkaten ondasunak bueltatzia agindu zuan.

Bakar bakarrik, jendeak sorgintzat zeuzkan emaku-me oiek beren etxeak utzi eta senarregandik apartatu zitezela, agindu zuan Inkiziziyoak.

Bañan itxura guztiak diranez, sententzi parte au Ondarrabiko erriya nolabait ere paketzeko emana zan. Jendia aplakatu zedin.

Orduan denak sinisten bait zuten sorgiñetan. Eta siniste osoaz gañera. Inkiziziyoak ez beste danak.

Onela dio beintzat Arzadun itxorizaleak.

Oraindik ere ba dira gure artean sorgiñetan siniste osoa dutenak. Esan oieri sorgiñik ez dala, esan. Entzungo dezute erantzueraz:

Ba gerala,
ez gerala,
Milla ta bosteun
ba gerala.
¡Aufii!...

José de Arteche

Giza-bizia edo Humanae Vitae Paulo VI-ren erakutsia

Aspaldi xamar zan. Aldarte onean negon egun batean. Oraindik ere gogorazten didate batzuk egun artan idatzi nuana.

«Aita Santuari ZERUKO ARGIA irakurriko balu ta nere iritzia aintzakitatzat artu, auxe esango nioke: ixilik egoteko. Ezer ez erabakitze. Kristaua ez dala beti bide seguruan bizitzeko. Arrikkua jokutzen jakin bear duala. Bakoitzak bere gain erantzunkizuna artzen ikasi bear duala. Liburu Santuen aldetik eta

medizina aldetik gauzak illunegi ta nastuegi daudela erabaki sendo bat artzeko. Lenago ere Elizak geiegi-tan anka sartu duala azkarregi ibil-tzeagatik».

«Ta bitartean?»
«Auxe bakarrik esatea naiko nuke: «al dunak al duna egin dezala. Ori bai, il nor-berekoikera. Maita alkar. Begiratu arretaz seme-alaben ezierari. Ortik aurrera itzezin senda-gille argi, zentzudun eta zuzen bate-kin eta senar-emazte bakoitzok au-keratu biderik seguruna, osasunga-rriena ta egokiena». (ZERUKO ARGIA 1967'go Azaroaren 5'an).

Geroztik jakin det. Ez omen du ZERUKO ARGIA-rik irakurtzen. Ala esan zidan, beintzat, Erroma'n irak-sole dagon Jesulagun batek.

Dana dala iritzi da azkenean ain-destek irrikitzen zuten Aita San-tuaren erabakia.

Galdetu, aztertu, ikasi ta otoitz egin-da gero artu du erabaki au.

Ta egia esan, erabaki du, baña Eliz barruko auzirik ez du garbitu. Obeto esanda, beste bat sortu du. Aita Santuaren agintekiritza ta mai-xukeritza eztabaidan jarri dira. Baña au beste baterako utziko degu.

Enziklika au dala- ta atera dan za-ratak eta sortu dan aldeko ta aur-kako burrukak geiegi itxutu gaitu. Bere erakutsi ederrin dizdira illun-dua gelditu da. Danean ezezkoka eman bazukean bezelako irudipen txar bat jarri zaigu.

Ta Aita Santuak ezezkoka baño baiezkoa gelago esan du.

Bai, giza-emakumeen aunditasu-nari.

Bai, ezkontzaren ederrari.

Bai, senar-emazteen maitasunari.

Bai, eragizko artu-emanen.

Bai, umeak zentzuz eta arrazoiz bakantzeari.

Bai, ezagueraz eta erantzunkizu-nez guraso izateari.

Bai, guraso ta seme-alabak oso-zen duten alkarteari.

Bai, Ogino bideari.

Bai, sendakalei.

Bai, seme-alaben aziera ta eziera-ri.

Bai, argalkeriari.

Bai, errukiari.

Bai, ikasteari ta sakontzeari.

Ez eta ez, norberekoikeriari, za-barkeriari, lasakeriari, atsegiñ-zale-keri utsari, geiegiak erosokeriari, ukapenik-ezari, aur-galtzeari.

«Baña... baña...»

«Bai asko ta ederrak ipini ditu Paulo VI-nak, baña askorentzat utsa-ren urrengoak, amets utsak, egi iflo-la ere bihurtu ez ditezkenak, aur-neur-tze-bideetan Ogino bakarrik ontzat ematekotan», erantzungo didazu.

Ta ezin uka.

Baña Aita Santuak aur-neurtze-bi-deei ezezkoka baño gelago STOP ja-ri diela esango nuke nik.

STOP ez da ezezkoka. Arrikkua adierazten du. Zuk sartu bear dezun bidean, zu baño lenagoko batzuk ba-dirala erakusten dizu. Beste norbai-tzuen eskubideak zaitu bear dituzu-la.

Baña orrek ez du esan nai atzera jira bear dezunik.

Gelditu egiten zera. Bi aldeetara begiratzen dezu. Eragozpenik dagon ikusi.

Ta ondo neurtutakoan, arretaz eta kontuz-kontuz, zere bideetik besteak dijoazten bidera ateratzen zera.

«Eliz-gizon eta sendagille jakin-tsuak ikasten eta gelago sakontzen jarrai dezatela», agindu du Aita San-tuak.

Ori ez da debekatzea. Ori ez da bideak itxea. Ori STOP jartzea bes-terik ez da.

Ezezko garbia izan bazan, nolatan ausartu zitezkeen erri askotako got-zal —alkarteak Ogino ez diran bes-te bideak beren eliztarrei ontzat ematen?

M. ATXAGA

TRANSPORTES

azkar

ERAMAN - EKARRIRAKO KAMIOI AUNDIAK

Donosti'tik egunero:

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijon, Iruña, Bilbao, Gazteiz, Jerez de la Frontera, Cadiz, Ali-cante, Murcia, Cartagena, Granada, Almeria'ra.

Astean iru aldiz:

Sevilla, Lugo, Coruña, Orense eta Vigo'ra.

Eustasio Amilibia, 13 ta 14 - DONOSTIA

Tefnoak.: 25.457 eta 26.987

BARTZELONA

43 apaizek ez dute Estaduaren pagakizunik nai

«Apaiza, ez da erri-agintarien ogipekoa»

Urteberri ezker, beren borondatez Estaduaren pagakizuna alde batera utzi dute, seminarioko 43 apaizek, Bartzelona'ko eliz-babrutian. Auek azaroaren 30 arte, obispadu-ko lan-gelatan jasotzen zuten ordain-sari ori, "La Vanguardia" k esaten diguneb. Lendik beren asmoa agirian agertua zuten.

Apaiz oiek Espainia'ko gotzaiei agiri balt bialdu diete. Emen diotenez, diru ori onartzea, oztopoa da erriaren fedearantz eta erri orren biotzean sartzeko eragozpena. Orre-gatik, abenduko ordainsaria jasotzera ez tira agertu. Beren gogoz utzi

duten kograketa oien dirua, 140.000 pezetena izango da, gutxi-gora-berra; apaiz bakoitzarena, 3.300 pezeta inguru.

Beren jokaera ori erriak Eliza Jainkoaren esker-on agiri bezela ardezan, onartu dute. Diru ori agur egitea, Eliza erri-agintarien morroi ez dala adieraztea bezela izango da. Apaiza ezpaita agintarien azpiko arduradun bat eta onela kristauen gain jarriko baita Elizaren bizi-erantzupidea.

Apaiz auek beren ogia irabazteko, beste lanbide batzuek egiten dituzte.

Euskalherriko apaizeri eskutitza

Apaiz euskaldun guziori agur: Hemen natorkizute bildurti antzean, nere iritzi ta eskabideak utsean geldituko ez ote diran bildurrez beterik. Alde batetik zenbait gai erabiltzeko nor ez naizela badakust, baiñan bestetik geure iritziak adieraztea komenigarri dala ziur nago. Beraz orain idaztera noakizutena, Elizarenganako maitasunez beterik idazten dizutet, eta mingarri bazaitute onurakor izango etzaizutenik ez dut pentsatzen.

Azken urte hauetan munduak zenbaiterañoko aldaketa izan duan edo nork ikusi lezaken zerbait da. Eta, eliztarrok, mundutiarrak geranez eboluzioaren gurrpilean itsatsiak gabilta, baiñan aldaketaren eragille izan behar gera, ez gaitzute antzerki ikusle bakarrik, egizko antzezleri baño.

Aspaldi hontan, izparringiek gai berezi bat oso gustora erabili izan dute. Apaizen sari, edo Estaduak ematen dioten laguntza ari dira. Hortarako argudioak ezagunak dituzte: espainiarrak katolikuak dira, bere espainiarren etorkisuna arretaz zaintzen duen estaduak ere katoliku erlijiori begirapen berezia zor dio. Diruz laguntzea bidezkoa da. Hori gutxi balitz, Mendizabal zana- ren legeak maiz aipatzen dizkizute.

Herriaren esames eta kezka zenbaiterañokoa izan dan adierazten ez nazaizute asiko. Jornalak izoztuak, gehitu gabe dauden ontan apaizen sariak igo behar dirala planteatzeak zer pentsatua badu berekin.

Egungo momentua egokia dan ala ez, hori geroak erakutsiko du. Bada, ordea, azterketa sakonagoa eskatzen duan zerbait. Zeintzuk dira apaizak estaduarengandik saria jasotzeko dituzten arrazoibideak? Apaizak estaduarengandik kobratzen jarrai behar al dute?

Estaduaren zeregiña guziekiko ona (bien común) zaintzea dala erakutsi izan digute. Ondasun hoietatik garfrantzitsuenetakoa filosofi edo erlijio alderdia dala dudarik ez dago. Ez noski, igeskeri edo jentsamentu utsean geldiditeken aldetik, gizakiaren nortasunaren aberastasun dan aldetik balzik.

Beraz, estaduak erlijio alderdiak aintzat hartzea gaizki dagoanik ezin esan genezake. Baiñan erlijioa meza ta prozesio bakarrak diranik ez pentsa gero. Erlijioak batez ere egizko bizitza eskatzen du, eta egun kristauki bizitzeko arkitzen dituzun eragozpenak ez dira gutxi. Kristauki jokatz munduaren eraberritzeari ekin diotenak asko dira, eta zigortuak izan diranak ere berriz, inork uste baño gehiago.

Estaduak guziekiko onari begiratu behar diola argi dakusgu, egi borobilla da. Beraz erlijioak berekin dituan ondasunak aintzat hartu ditzazke, erlijioa zaindezake, baiñan batez ere estaduak erlijio konkretu bati bere laguntza eskeintzea baño beste bide bat askoz egokiago deritzait: estaduak BATEZ ERE GIRO EGOKIA IZAN DEDIN arduratu behar da.

Baiñan estaduaren zeregiña alde batera utzirik, gauzak eleiztar geranen aldetik aztertu behar ditugu.

Eleiza kristok eratu duan gizartea dezute, danak salbatzeko antulatu duan erakundea. Katolikuon iritzi Eleiza beharrezkoa degu. Zelakoa da ordea Eleiz konkretu hori?

Betidanik erakutsi izan digutenez, Salbatzalleak sortarazi duan elkar-teak gaurdaño bi bereizi izan diran alderdik osatua izan da: agintariak alde batetik eta bere menpekoak bestetik, lege-emalleak eta obeditzen dutenak, apaizak eta herri soil la.

Baiñan guk ezagutu degun apaiz-bizikera gaurko munduari benetan al dagokio? Apaizaren egitekoa zeatz-meatz adierazteko gai ez naizela aitortzen det. Baiñan historian zear apaiza agertu izan zaigun bezela apaizgintza ezezik beste eraskin asko ezarri dizkiotela dudarik ez dut egiten.

Eleizaren egitekoa: gizadi guztia salbatzea, mundua salbatzea. Hortarako bi iturri daduzkagu: Jainkoaren itza eta Sakramentuak.

Mundu osoa, ordea, egizko Sakramentua dala oharatu al gera inoiz? Zaintzuk bere apaiz? Munduari eta gizadiari begira ez bada, sakramentuak zertarako? Eleiz sakramentuen emalleak zergatik gizartearengandik aldendu? Galdera askotxo dirala badakit, baiñan erantzunaren zai gaude.

Apaizgintzak hori eskatzen duala pentsaturik edo, oso aldendurik bizi izan dira. Salbatu nahi zuten munduan murgiltzen ez dira ausartu. Mundua ta apaizgintza bateratu eziñekoak al dira?

Apaizen saria dala ta eztala, eztabalda askotxo sortu dirala, gure

lantegi eta kuadrilletan akort ez gaudela nork ikatu? Ez, apaiz herrikoia nahi degu, herria apaiztu de dilla eskatzen dut.

Apaizak munduan bizi ditezela, gizarte muiñean murgildurik ekin dezaotela. Apaiza bera lantegi batera zergatik ez? Zenbait ekintzalle, bere lanak bukatu ondoren biltzen dira, euren apostolu ekintza aurre-raman izateko. Apaizak zer dala ta bide berdiña hartu ez?

Liberatu edo hortarako bakarrik bizi ditezkenak ere komenigarri zalzigu. Orduan, inoiz apaiz liberatuak behar ditugunean, komunidade osoak mantenduko ditu.

Egungo izparriengietan ikusten diran eztabaidak saria dala ta eztala gogor ekin izan diote. Batzuek, Eleiza ezaren saririk gabe askoz herrikoia izango dala pentsatzen dute. Baiñan komenigarri dan ala ez, bakarrik, begiratu behar al diogu? Berriro oportunismoa onhartuko ote degu?

Arren, planteamentua beste alderdi batzuek ditu, uka eziñezkoak gañera.

Gure herriko apaizak noliz izango ote dira, tornero, mekaniko, edo delineanteak? Mundua egizko sakramentu izan dedin, apaizak beste bizikera berri bati ekin beharko diote. Bestalde, herritarrok ere gure kontzientzia laguntzaren bidez sakonagotzen joango gera. Eta danok alkar-turik beste Eleiz berri bat sortaraziko degu. Gañontzean, munduarekin zer ikusirik ez duan opariak eskeintzen jarraiko dezute.

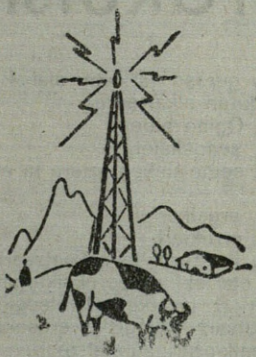
Nere itzak okerbideetik badoaz, nork zuzendunaren zai nago. Inor min du badet barkatu.

Agur.

MIKEL UGALDE

Baserriaren alde

EUSKAL ETA ERDAL

Caja de Ahorros Municipal de San Sebastián

Banen baneko azilyak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak

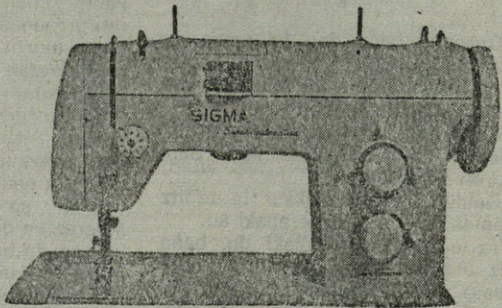
Erosi edo berritzeko diru
aurreratzea

Baserri, lur-tresnak ta abar

Torelavega'ko Perira Joan
etorriak.

S
I
G
M
A

Elgoibar

Konturatuak gaude aspaldi
erriko ta erbesteko,
oso itxua bear du batek
au ondo ez ikusteko.

Ezkon-berriak bear dutena
bizimoduan asteko,
etxe-bizitza egokia ta
«Sigma» makina josteko.

ATEATE - OPARIAK

JATONTZI TA MAI - TRESNAK

Victor Pradera, 2
Urrutizkiña: 25700

DONOSTIA

ETXEKO-ANDRE: IRAUN ARAZI ZURE
ARROPEI ONOKO JABOI ONEKIN:

JABON LAGARTO

Zure garbiketa makinaz egiten ba' dezu

ATOMIZADO LAGARTO — jaboia erabili beti

Eskuz ba'zabiltz, LAGARTO — jaboia bear dezu erosi

JABON LAGARTO, garbiketarako jaboi bakarra
Etxeko-andrearentzat nerkamerik egokiena,

JABON LAGARTO!

ECHABE

ETXABE' REN

Mueble - Etxea

Fuero'en Enparantza

Urrutizkiñak: 84 10 78
84 11 24

ZARAUZ

Zure diru bearretan gure
«PRESTAMEN SERBITZARITZA» (Servicio de Préstamos)
balia zaltez

Zure baserria erosteko edo obetzeko
Zure Arrantz-Ontzia erosteko edo obetzeko
Aberea —azienda— erosteko edo obetzeko
Baratzeko frutuak obetzeko
Jakindean jarri zaltez Donostia'ko gure
12 ofizinetan eta Probintziako 63 sukuraletan

1.896

1.969

GIPUZKOA'KO PROBINTZI ERATETXEA

(Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa)

HERRIAK ETA GIZONAK

BRETOIAK FRANTZIAREKIN ASARRE

Apunteak Bretañari buruz Britainaren Liberaziorako Frentea

Borbihan, Ille et Villine, Côtes du Nord, Finistere, eta Loira dira Bretañaren bost probintziak. Ala ere Frantziar estatuari askotan ahaztuegiten zaio bost probintzi horiek etnia berezi bat osatzen dutela eta Loira beste «dibisio» batean sartze ndu ekonomi eta sozial planeetan. Baina hori ez da bakarrik Frantziar estatuaren gauza; ba daude Europar herrialdeko «ahazteak» erabiltzen dituzten beste estatuak. Europako bigarren gerla denboran PNB'ek hau da Bretañako autonomisteen alderdiak Nazismoaren aldera jo zuan bide hortatik bere aspirazioak betetzeko asmoakin. Baina ez zitzaizkion gauzak ondo erten. Nahiz eta Ukrainoak, Eslobakak, eta Kroatak Hitleren bidez autonomia lortu, Bretoiak ez zuten deus irabazi.

Kolonialismo ideiak neurri handia hartzen du Bretañan. Kulturen aldetik, Bretoi hizkuntzak ez du Gobernuaren egiazko laguntza, nahiz ta Frantziar Estaduan mempean dauden minoria baina laguntza gehiago eduki. Gehienetan

folklorearen zati batentzat hartzen zaio.

Parisetik Bretañaren edozein realitatea folklore utsa bezala agertu ditek.

Ekonomiare naldetik kanpoko kapitala erabiltzen dute industriak eta gainera industri horrek ez ditu Bretañaren beharrak betetzen ez eta hango ontasun naturalak erabiltzen. Frantziar Bretañaren landa-gizoneen manifestazioak famatuak dira. Hala mintzatzen zen polizaren jefa bat: «Langileen manifestazioak gogorak izaten dira baina badakigu hiru ordu pasa ta gero denak bereen etxera joango direla. Bretañan ordea manifestazio bat hiru egun bitarte luzatu ditek».

Argi dago ba jendearen etsipena kalean agertzen dala. Hala ere botazioetan jende horrek eskubira jotzen du. Ukamen horrek Antikomunismoan dauka bere esplikazioa; Bretañan eskubiko katolikoak os oerrotuak daudenez gero.

A. SANTAMARIA

Britainako abertzala girotik sortua de Britainako Liberaziorako Frentea izeneko antolamendua. Hori

Yann Fouéré, bretoi abertzaleen buruzagietako bat.

nek, Britainaren askatasunerako, indarra beste biderik ez dela uste du ta zirkunstantzi hoietara egokitutako gerla gisa baten bitartez bakarrik lortu ditekela askatasun hori.

Egun hauetan Pariseko gobernuak antolamendu hortako zenbait militante —hoian artean apaizak ere bai— preso altxatu dituela ta makina bat berri ta interpretazio entzun ditugu!

Antolamendu honen jokabida aztertu ta kritikatzeko lehendabizi nun dabilzan kontuan izan behar dugu. Metodoak gabe ez du batere sentidurik. Britaina Frantziaren menpean dagonez han demokrazia ligeral bat —gero ta faszistagoa baldin bada ere —ba dela ez degu ahaztu behar. Britainaren askatasunerako estrategia berria planteatzerakoan ezin dezake politika-ri ta erreboluziolari batek behinera hori ahaztu. Gerta baiditeko beste norabaiterako agokia den teknika bat ihesbidea besterik ez izatea besta zirkunstantzi ta giro batean.

Baina ez da hori kontuan izan behar den puntu bakarra. Hasiera batean, eta oraintsu arte, bretoin abertzale mogimendua nahiko nahasia izan da. Ikusi dugu nola hitletiarrek kolaboratu zuten bigarren gerla nagusiaren garaletan. Eskuinetik etorri dela, neurri handi batean, bretoi abertzaletasuna. Horregatik estrategia erreboluzioileak hautatzerakoan, lehen esan dugun bezala, ez da metodoa edo teknika bakarrik hautatu behar, estrategia horrek efikazia izatea derigorrezkoa du gaia ere erreboluzioileak izatea. Alde hortatik, puntu hau argi ez uzteak kalte egin lezaioke bretoin abertzaletasunari.

Baina...

Beste nunbalteren ere ikusi dugu izan dela kutsu hortako abertzale mogimendua. Eta mogimendu hortan hasiera batean teknika ta gaia nahikoa elkartu-gabe bezelatan ere, etsaien erasoaldiagatik azkar ere errez eskuratu dela derigorrezko batasun hori.

Izan ere, nere iritzian noski, alde handiak eta onak ekarri dizkio Bretañari B. L. F.-k. Ez dago inola ere bere efikazia ukatzerik. Egun hauetan Pariseko ekunkariak —eta baita ere Madrillekoek— Bretañako prolemaz konturatu dira. Pariseko gobernuak izan da bretoin abertzaletasunari propagandarik handiena egin diona. Baina ez hori bakarrik. Kulturen aldetik

eta ekonomiaren aldetik Bretañako prolema izugarria benetakoa denez eta ez ero separatista batzuek asmatua, bretoiak Pariseko gobernu edo B. L. F.-koek hautatu beharrean aurkitu diranean, bihotzez gutxienez, bretoi abertzale hoiek hautatu dituztela ikusi dugu, nahiz eta frentea hortako metodoekin ados ez izan. Hori nabaitzea errez xamarra da Pariseko egunkariak diotena ondo irakurtzen baldin badugu.

Baina Bretañan ere, gezurra baldin badirudi ere, Pariseko gobernuak izango da abertzaleen alde lan gehiena egingo duena.

Araza guztia aktibista batzuen aupaiz zorro batzuen besterik ez dela usteko du. Horregatik azalean bakarrik geldituko da eta B. L. F. ez da hilko. Ondo ezagutua den dialektika bategatik behin eta berriro indartuagoa jaioko da.

Besterik represioak bretoi abertzaleen alde egingo du lana. Julzioa abertzale hoientzat tribuna bat izango da Frantziaren inperialismoa hondentzeko. Besterik, da goaneko, giltzapetutakoan familiei laguntzeko elkartzak sortu dira ta diru biltzeak ere bai.

Horregatik bada, delako frentea horren gauza batzuek kritika ditezkenak baldin badira ere, bere sustraiaren aldetik eta bere ideologiaren aldetik, nik uste Britainaren askatasunerako inportantzia handikoa izanen dela eta frantzes inperialismoaren zigorpean jakingo duela benetako erreboluzioingintzan sartzen.

Rikardo ARREGI

SORTZEN HASI DEN HERRI BAT

Frantziako ifar mendabalean dago Bretaña eta herri izugarri ederra da, Frantziara joaten diran turista gehienak, Bretaña aldera joateko gogoak izaten dute. Bretaña, Frantziarentzat, turismoak diru asko ematen duen probintzi bat besterik ez da; hemen frantzesak turismoarentzat dena ondo prestatuta daukate, herri gehienak turismoak udaran emandako diruarekin bizi dira ba dira La Baule herriaren moduan neguan 15.000. Michel Philiponneauk, bretoi buruzagi politikoa, «Bretegne an X» izena duen libro bat argitaratu du, bertan hamar urte hauetan zertan bihurtu dan Bretañako herria azaltzen du: industri gabe, hizkuntz gabe, kultura gabeko herria, turismoan eta Saint Nazaire-n USA-hoek ipinitako basia nbizi modu guztia edukiaz.

Bretoiak situazio honen kontra altxatu dira eta alderdi diferentetan bateratu dira herriko interesak defenditzeko. M.O.B., U.D.B. ta J.E.B. dira Bretañan sortu diran alderdi garrantzitsuenak.

M.O.B. (Bretañaren Organizaziorako Mogimendua) 1957-gn. Yanne Fouere-k sortutako alderdia da. Alderdi honek bretoi abertzaleak bildu nahi ditu bere segitzailak ofizialista, funtzionario ta apaizak ditu. Ba zirudien gain behera hasia zela.

F.L.B. (Bretañaren Liberaziorako Frentea) da egun hauetan hitz bidea jarri duena. Terrorismoa erabili nahi dute eta ez dute ideologi sendogirik azaldu.

U.D.B. (Breto Batasun Demokratikarra) M.O.B. alderdiaren eszisio batetik sortua da; bere segitzailak estudiante eta gazte jendea da, Bretañan nahiko zabaldia ta indartsua da. «Peuple bretonne» errebista argitaratzen du.

J.E.B. (Breto Estudiante Gazte-

dia) estudianteen artean oso zabaldia dagoen alderdia da; sozialista aurrelaria da.

Bretoiak alderdi hauen bitartez Frantziako estatuaren aurrean errebindikatzin dituzte bere postura abertzaleak.

Frantzisko alderdi ezkertiarrek zerbait bateratzen hasi dira alder-

d iabertzaleekin batez ere Sozialista Alderdi Bateratua eta zertxobait sozialdemokratak. Baina ez da berdin gertatzen Frantziako Alderdi Komunistarekin, hauek ez baidira prolema honen aurrean postura konkreto bat hartzen salatu.

AMAYA LASA

Galdona

ZINEA

Etxeko zinerako irudi-artzeko ta zinea egiteko makiñak

- Bistak artzeko Super-8 makiñak, eredu merkeetatik azkenengo eredu berrietarainokoak zine-lanak ateratzeko.
- Zine ixilla egiteko makiñetatik, azkenengo iru pasoko (Super-8'ko motakoak) arteraifoko guziak salgai. Irudi ta soifua artzekoak; len ixillak ziranei, soifua ezartzekoak ere bai.
- Flash argiak, bista-artzailleak, astoak, eskugailluak, titulu-jartzailleak; pelikulak sartzekoak eta abar...
- 8 ta Super 8'ko zine-mintzak edo pelikulak. Nolanako eratakoak ugari.
- Pelikula ixillak soifudun egiteko bear dan zerrenda magnetikua jartzen diegu, soifua artu al izateko.
- Markarik onenak eta preziorik merkeenak. Ordaintzeko erreztasun guziak.
- Kolorezko karreteak ere saltzen ditugu aukeran.

Avda. Madrid, 9 - Tel. 26991 - DONOSTIA

Eraria epela dagola?

FAGOR'ek oztnko du berela

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 46

GAZTEIZ (Vitoria)

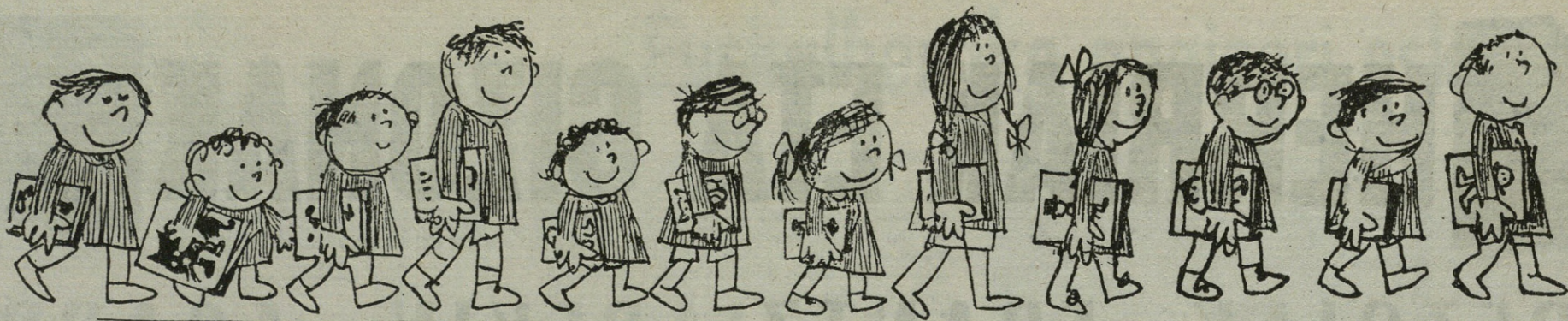
BAR - RESTAURANT

AURRERA

DONOSTIAN ZURE JATETXE BAKARRA

Urbleta kaleko 12'an
Urrut.: 12578 - 11528

DONOSTIAN

ALKOI TXIKIA

Erderaz cernícalo deitua, euskeraz **alkoi txiki** esan oi degu. Alkoiak txori-arrapatzaile izan oi dira, geienak; baiña alko txikia ezta beste txorien eizean ibiltzen. Beronen eizea, xaguak, sugalingarak eta kirkirrak izan oi dira.

Alko txiki au, guztien artean xaloena, elkar-girokoena ta alkoien artean alaiena da. Bere lanean ari danean, ezta izkututzen, besteen antzera. Agiri nai duala esan ditekete, ta nabari eiztari, nekazari ta ibiltarien aurrean.

Sagu, sugalingara ta kirke-

batetik zintzilik bezela geldigeldirik egoten, bere ego ta isatsari eskerrak.

Aize xuriaren aurrean badu burua bere egiñalik txikienaz aidean kulunkatzeko argia, pizti billa ari danean. Aizea indartsu ba-dator, alko txikiak bere gorputza etzana jartzen du, egoak erdi-baturik eta isatsa, gorputzaren arian luzatzen du. Aizea goxo datorrenean, egoak gogor astinduaz, makurka ta isatsa oso zabalik duala aizeari alik eta oztoporik aundiena egifiaz ibilliko zaizu. Sagu, suangilla ta kirkerrak ditu mokaurik

ALKOI-TXIKIAK URTE-BURUAN JATEN DUNA

100'ko 10... txori txikiak
100'ko 18... mamorroak (elbi t.a.)
100'ko 72... ortzikariak (arratoi t.a.)

rreren eizera ateratzen danean, alako egaldi polito sortzen du, pizti oiek lurrean arkitzeko. An dabilta matxisalto, ta nekazarien kalteko beste piztiak. Oiek ditu bere janari. Mutilla da bera aidean ari

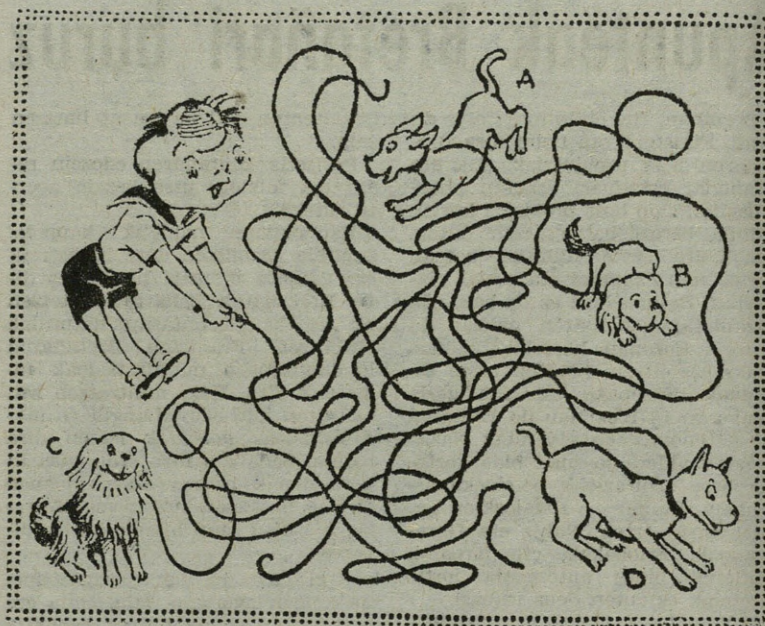
gozoena. An dijoakie gaiñera ta bertan jango ditu, edo-ta ume-denboran kabira eramango.

Alko txiki asko iltzen dituzte gure artean, kanpoaren-

tzat kaltegarri diralakoan. Baiña txori onek ezta ez konejurik, ez eperrik jaten. Onen bazkaria, nekazaritzaren kalteko diran piztiak dira.

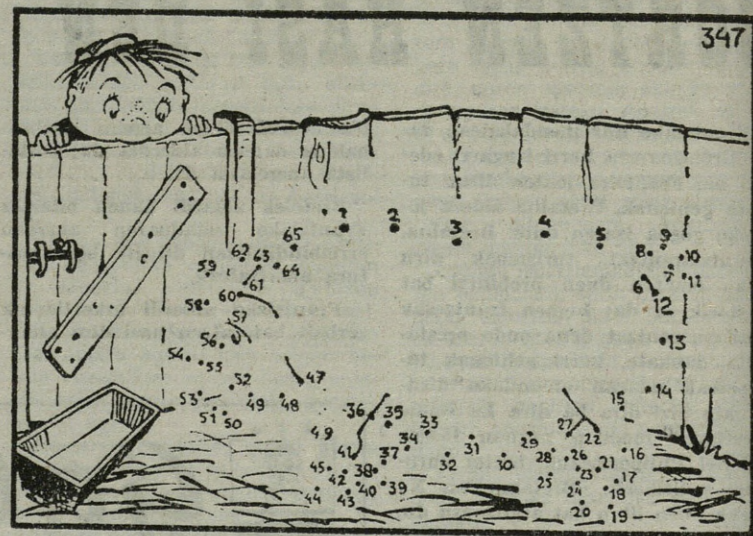
Martxoan, alko txiki arrak, beren txori emeari jana eramateko egan da egan dabilta. Bide batez, bere arrautz eta ume txikientzat aitzuloren bat billatzen saiatuko zaizu; naiz arbola zaar bat, naiz orma zaarretako beste gordelekuren bat aukeratuko du. Alko txikiok ezpaidute kaborik egiten. Ogei ta amar egunean, txori-ama an egoten da bere arrautzen gaiñean etzana ta txori-aita etengabe pizti-eizean ari da arentzako jana inguratzen. Txorikumeak txuri-txuriak jaiotzen dira ta lau astean an bazkatuko ditu txori-amak. Bide batez, beren egaldi ta eize-lanean zailtzen dira beren gurasoen eskolan. Agostu aldian sakabanatzen asten dira ta agorrean an dijoaz Afrika aldera lur bero billa. Alko txikiak bizi luzea du. Suiza'n bein 16 urte ta 3 ilabetekoa atzeman zuten.

Zein da lñakitxoren txakurra?

lñakitxok lau zakur zeamazkin bere eskuetan lokarriak estu-estu egin da. Bat batean txakurak izutu egin zaizkio, korrika asi, ta eskuetatik irten. Ala ere, gure mutikoak bati eutsi dio. Zeni?

Ikulluan, begira

Pellotxo joan da aitona-amonaren baserrira. Ikullura azaldu ta abere bati begira dago. Ar-zazu arkatza ta zeorrek egingo dezu, berak ikusitako aberea. Zer ote da?

FUNCOR, S.C.I.

BENETAKO BASERRITARRAK BEAR DITUTZEN MAKINAK

BIRINTZALLE - ERROTA - NAASTALE
ZERRA - URAGA - URASKA

EUROPA'KO AURRERALDEUNI'K ONENAK,
AMENGO NEKAZARIENTZAT.

ADI TA OROI EZAZU

FUNCOR

AZKAR BEZIN ONDO

ELORRIO

Vizcaya, 114

Bodegón

Alejandro

Alejandro'ren Bodega dago Donosti'ko txoko baten, bein ezagutzen dutenak zintzo dakite aruntz joaten. Nai dan aukera ba-dezu beti jaten bezela edaten, oberik ezin arki ditekete merke ta ondo ematen.

Fermín Celbetón, 4
DONOSTIA

Arrigarrizko Salmenta !!!

Lekua berritzeagatik

Lo-gela osoak illen 500 pezetatik gora. Irukoitzak, sofa-ogeak, besaulkiak, abar...

Guzia erdi prezioan

Amuebladora Comercial Hispania, S. L.

Moraza, 3
SAN SEBASTIAN

San Marcial, 12
IRUN

Dizka berri bat

Benito Lertxundik

Kanta zaharrekin egindako dizkarekin batera beste bat aterako zala esan zidan Lertxundik. Ta hala izan da. Salgai dago. Baita ere esan zidan dizka baterako kanta zaharrak aukeratzeak ez zuela bere lehengo bidea baztertzen zuenik esan nahi. Ikusten da ezetz: Lertxundi ez da bidez-aldatu, bai hobeagotu.

Hiru kanta dakartzkigu dizka hontan. Doinua, berea hirurutan. Hitzak, bereak dira lehenengo bietan, eta hirugarrenean X. Leterrenak.

— 1 —

IRRIPAR BAT:

Irripar bat zure ezpanetan
Irripar bat zure begietan.
Alaitasunez beterik zabiltzala
dirudi

munduko kaleetan.
Egungo susmurrez
argi bat pizten bada zure begietan
ilunabar otzean hainbeste
malko legor
bihotzean gordeta ixil ixilean.

— 2 —

JABETASUNA:

Gure nahiaren grifak
ezinezko uretan
murgildurik daude.
Pauso baldar askoren
jabe eginik, hala ere
aurrerako asmoekin.
Zu, zer nahi dezun dakizuna
zertan zaude patxara hortan
eskuak lotuta,
etxeak ez diran hoi
limosnaren zai...

— 3 —

HITZAK DIRA HITZAK:

Hitzak dira hitzak,
aizeak barrez daramazkinak.
Maitasun hitzak gauean
egunako lorez ustiak.
Hitzak, agintarienak,
hain hitz merkeak,
ordaina garestian
pagatuak...

JUAN MARI TORREALDAY

Langilleak

RAMON ZAPIRAIN

Eguna argitu baño lenagotik, iruten naiz nere etxetik; goizeko zazpi eta erdiak izango ziran, nere pausak bidean jarri ditudala, lan tokira joateko.

Bidean, eudia fin eroritzen zan nere bizkar gainera. Aterkia erekiar ordea, nere gorputza salbo gelditzen zan busti gabe. Aterki zabalduekin, langilleak alkar topatzen gitan, batzuk ara, besterak onera; danak lanera, legeak agintzen duten bezela...

Ordu erdi bat igaro ondoren, gure lan-tokira joateko bideak, utsak bezela gelditzen dira, triste, ia bakarrik. Bereala ordea, entzuten dira, pabriketako burni soñuak, tresna batzuen bullak eta makinaren dearrak. Badirudi, erriak esnatu dirala lo aundi bat igaro ondoren; zerbait egiteko, lantegian jarraitzeko.

Betiko bizitza da.

Lana egiten da, etxeak jasotzen dira, eta automobil, moto, tren eta gañuntzeko makinak, or djoaz bideak irentsi nai baluteke bezela. Zugaitzak moztan dira pabrikak altxatzeko, eta orain txoriak oien gallurretan, askotan keatzez beterik, abesten dituzte beren gogoak.

Dana or dago, gure begietan, oietek ditugu gizonak egindako lanak, izerdi tanto askoren poderioz, kolpepeziak.

Gizatasuna berriz, nun arkitzen da? goizean nere aldamenean djoazten izaki oiek zer bizitza daramate?; nor erantzuten du beragaitan? Zer du langilleak; buruak tente edo makurturik, biotza alaitasunez beterik edo triste, kezkatu edo lasai nekaturik eta askotan asperituta. Zer gertatzen zaio?

Dana presa dala dirudi, guztiok laisterka bat egitera goazela diru-

di, eta presaka zailla ote den iruditzen zait gauzak konpontzeko. Iñoiz geldituko ote gera, gure lanak ze eratakoak diran pentsatzen.

Begiak ondo zabalduaz, ulertuko ote degu, gure barrengo abotsak, zer esan nai digun? Trolebusean, goizeko izparringia irakuriaz, futbolaren berri ondo dakizun adixkidea, bide ertzetan zear zoazen gizona, zure sendia aurrera ateratzeko, neska kontuan ari zeran gaztea, egun batean apika, jarri zaitezte izutik!, eta esan, egin zure barruak agintzen dizuna, biotza alai eduki, altxa bular eta arpegi ori, irakurri liburuak eta itza egin beldurra oinperatuaz, esan zure egia, ekin asmo guziz, bizitzen jarraitu...

Ez det langillea, ara eta onera, zer egiten duan jakin gabe ikusi nai. Biar goizean, etzi bañon obeago; eguna argitzean, lan-tokira jon baño lenagotik, itz egin zure kontzientziarekin, eta eguna amaitu arteraño gogor agertu eta erakutsi zure deia, ez utzi bakarrik zure abotsari, berak iñor baño obeago daki zure berri.

Erriak, zure lan bearra dauka, zuegan dauka itxaropena, langillearen zai dago aspalditik.

Ekin ba lanari eta jakin zergaitik bizi zeran.

Joan Baez

"Gernika" izeneko kantu bat atera du

Joan Baez degu gaur-egun munduko folk-ableslaririk famatuena. Orain-txe arkitzen da emakume beltz au famaren gallur-gallurrenean. Joanak dira beretzat egun trixteak. Lehenago, beltzen eskubideen agiri zana —oroitu Bob Dylan-ekin alkar-artu ta Habraham Lincoln-en arrirudi azpian exeri-aldia egin zuteneko garai ura—, orain mundu guziko gazteen ao-biotzetan dabilen emakumea degu.

Gaur gure orri auetara ekartzen badegu, bi arrazoi aundiegatik da. Lehenago, biotz-arrazoia. «Gernika» izeneko kantu paregabe bat atera bai-du, gure belarrien eta batez ere, gure biotzen pozgarri. Eta bigarren, kultura-arrazoia: «Egungentia» izena duen liburu eder bat argitaratu dualako.

«Gernika» izeneko doñua oraindik-orain Espainian atera dan diska batean ikusi dezakegu: JOAN BAEZ (LP Hispavox, 33 r.p.m.). Beste doñu eder askoren tartean dago «Gernika» kantu ori.

«Egungentia» saiakera-liburuak izugarritzko salmentak egin ditu denbora gutxi Gogorkeri-azaren aldeko liburu da.

GUKELESA

Gipuzkoa'ko ta Naparroa'ko esne onenakn gertatutako esnekiak:

- Esne Pasturizatu
- Esne soilla (esterilizatu)
- Esne autsa
- Esne-galifa
- Gurifia
- Yogur
- Batidua

Igara auzoa - Apart. 213 - Urrut. 29060 (lau ari) — DONOSTIA

RESTAURANTE

OR-KONPON

Asarraturik baldin ba-zabiltz...
OR KONPONI!
Egualdi txarra egiten dula?...
OR KONPONI!
Kaskarrekoa artu dezula?...
OR KONPONI!
Umore txarra galtzeko or dezu...
OR KONPONI!
Jatetxe ortan bazkaldu-eta...
OR KONPONI!!!

Hotel San Sebastián Etxea

Av. Zumalakarregi, 20
DONOSTIA

JOSE ZINKUNEGI'REN OPTICA BERRIA DONOSTIAN

URTIETAN LAN OIETAN OITUA
BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK
HERNANI, 4 — DONOSTIA

GIPUZKOA

EIBAR

Illaren 27'an. hasiko dira Euskal Alfabetatzeai buruz ikasaldi batzuk.

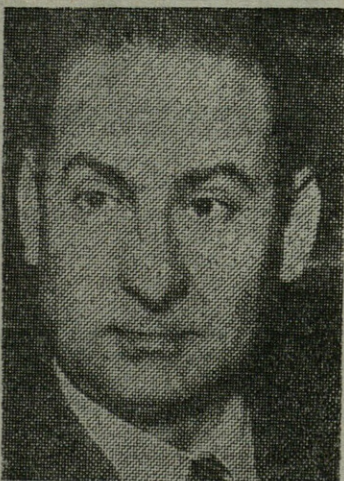
Euskaltzaindiak eratuiko ditu, Arrate Elkartearen laguntzaz. Ikasaldiak ogeitabost egun iraungo dituzte, ta Literatura, Gramatika ta Historiaz, zenbait gai jardungo dira.

Ikasaldi hauek ez dira euskeraz ikasteko izango, euskeraz dakitenak irakurtzen eta idazten ikasi dezaten baizik.

Literaturai dagokiona, ogeitabost euskal idazleen zatiek osatuko dute. Amabizkaitarrak, bederatzi gipuzkoarrak eta lau Bidaso haruntzkoak. Gramatikaz, Alta Villasanterena alpatuko da.

Azkenik, Historial buruz, Detxeparegandik oraingo gara arteko idazleak azalez jakineraziko dira.

L. A. A.

ETXEBERRIA IRAOLAGOITIA

Gipuzkoa-ko erri-agintarien izenean Eibar-ko alkate jauna, Etxeberria ta Iraolagoitia-tar Jose Mari, izango da Madril-go Kortetan gure erriko naimenak azaldu ta zaituko dituna. Ortarako oraindik-orain Donosti-an izan diran auteskundeak irabazi bai-zitun Eibar-ko alkate gazteak.

BEASAIN

URTE BERRI ON!

Nahiz eta aurtengo urtean berri batzuek azalduak izan, berri haiek nere baitan, ez ziran aurtan idatzitakoak; igaz baizik. Horregatik bada lehenik, joan dan urtea bainan obeago bat opa dizutet irakurle guztiori eta bestalde, ahal ditudan berriak ematen sailatuko naizela agintzen dizutet.

JAIALDI BATEN OTSA...

Horrela osan dezaket Otsailla-ren 9-an ospatzeko danategatik. Asmoak diranez, egun horretan abesti jaialdi bat ospatuko da Usurbe antzokian. Izen batzuek entzuten dira eta mota askotako abeslari-nak gainera. Hau idazten ari naizen une hontan ez dakit gauza zihurrik, bainan hitz hauek argia ikusterako jakingo dut noski eta beraren berri jakin nahi duzutenok, propagandare nbidez jakin ahal izango duzute.

HERRI ALDAKETA

Azken urte hauetan asko azi da gure herri au. Urte batzuen buruan kale berri asko egin dira eta biztanleak ere ugaltu egin dira. Baina horrezaz gain, eriotzak baino ugariagoak ditugu jaiotzak. Aldaketa hauen berri jakiteko onena, zenbakiak ezagutzea dugu. Horregatik ona emen igazko urteko go-hora-beheren berri:

Jaiotzak, 181

Eriotzak, 60

Ezkontzak, 47.

Ikusten duzuten bezela, berriro ere auzi beharrean gera. Bai alajaina!

MURUMENDI

ZENBAT BURU AINBAT ABURU

AZKOITI

ALFABETATZEA

Lenengo ikastarotxoak bukatu aurrez ikasleone artean galdera batzuk zabaltzea pentsatu zan, eta, erantzunak jaso indoren, denok jarraitu nai genduala ikusi zan.

Berriro asteke eguna otsaillaren 10'ra izentatu zan. Batzuk opor-egun geiegi ez ote ziran, gero, esan zuten. Bafian bestelakorik etzan erabaki eta arrezkeroko berririk eztegunez aitatutako egunean asiko dan itxaropena degu.

Oraingo au ere ikastaro labur xamarra deritzaigu. Jorraiaren lenengo egunetan gertatzen zaigu Aste Santua eta illabete t'erdi ezta ezer asko zerbait egin nai duanarentzat.

Astean bi edo iru egun izan ere erabakitzeotan gelditu zan. Zazpi aste eta astean ordu bi...

Astelenetan berdin jarraituko degula uste degu. Taldeka lan izugarria egin diteketa aprobetxatzea komeni dala esango genduke.

IDAZ-SARIKETA

Amabost egun dira gai oni buruz zerbait idatzi genduala, (ZERUKO ARGIA'n ezta oraindik agertu... il onen 19'an bear bada).

Benetan txalotzen genduan Azkoiti'ko gurasoen pausoa Bide batez gure iritzia ere eskeñi genduan.

Idaz-sariketa onetara 18 lan aurkeztu dira: 14 erderaz eta lau euskeraz.

Euskeraz egindako lanak aztertzeke epai-maikoak auek ziran:

Anastasio Albisu, apaiza

Martin Iziar, eta

Migel Aranbarri

Berak erabakia au izan zan:

1'go saria, Lurdex Plazaola'rentzat

2'garrena, Miren Alberdi eta Urrategi Jauristi'rentzat, biak tanto berdiñakin.

Txikien mallan lan bat bakarrik agertu zan: Miren Lurdex Sudupe'rena. Berak jaso zuan lenengo saria; sari berezi bat ere ondo merezi ote zuan diogu.

ZORIONAK lauroi eta jarrai aurrera.

Jakin degunez, bat-edo-bestek lagunduta egin dutela eta urrengoa ikastetxeren batean aurkeztu nai dutenak berak bakarrik egin bearko dutela lana, esan dutenak izan omen dira. Pauso zuzena da eta, onartu bakarrik ez, txalotu egiten degu.

Bafian, berriro diogu, aurrez ikastaroak antolatu eta gaztetxo oiek landu. Ondoren, eman zalena eskatu eta ez ezer eman gabe ausarten zai gelditu.

KAKUTE

ERRENDERI

ZILLAR-EZTAIAK

—Gure adiskide on diran, Rojelio Eskisabel eta Mayi Oyabide'k zillar-eztaiak ospatu dituzte. Osasuna, zoriona ta urre-etzaletara irixtea opa dizutegu.

IL DIRANAK

—Oñati'n, euskaltzale zintzoa zan gure erritar, Norberta Ugarrizta, il dala jakin degu. (G. B.). Bere familiari gure samin-agurra.

—Baita ere, betiko utzi gaitu, Maria Luisa Txenike andere gazteak. Zeruan gerta bedi. Bere alargun, senide ta familikoei gure samin-agur beroena.

—Orobat, Jaunak bereganatu du, Faustina Ayerbe. (G. B.) Bere aizpa ta familiko guztiak atsekabeen lagun gaituzte.

SASKI-NASKI

—Gure Eresbatza, Musika-banda, ona dala eta konzierto bikañak ematen dituela ez degu ukatzen, baiñan, euskal-eresirik ba-danik ere aztuta daudela esango genuke; igarotako jai oietan ere ez degu bat bakarrik entzun.

—1967'gn. urtearen bukaeran 29.678 biztanle omen zitun gure erri onek. Gaur ez degu uste gutxigo geranik.

—Aurtengo Madalen-jaietan —tokitan zeudek!— «Oarso» errebista izango omen degu. Euskeraz eta gaztelerez idatzia izango da.

LEGAZPI

URTE-ZAR BERRIAK

Joan zaigu betirako, 1968'garren urtea. Zer obari atera diogu igaror dan urteari? Zuzenki bete ote ditugu gure eginbeurrak?

Nagikeriak zapaldu bagaitu urte zaarrean, orain da garaia, esaera dan bezela, Urte-berri, asmo-berri, zentzuzkoak artu, ta, zintzo jokatzeko.

Jesus aurrak, gogo oneko izadiari eskeñi digun, PAKEA, Iristeko gai izan gaitzen. Mundu ohea egiten, sala gaitzen, badago premia, ta. Ludiaren erdia gosez, nun nai kudaketa maltzurak errugabeko odol ugari ixuriaz, pakearen babesean, zenbat bidegabekeri lagun urkoa zapalduaz? Au ikusita galdetzen degu. ¿Nun da, ainbat aldarrikatua dan PAKEA?

Erabaki sendoak artu ditugun sakonki, ta, dana besteen esku utzi gabe, nor beregandik asi oheak izaten, gutxi dezakenak bere apurra, ta asko dezakenak gelago egina, iritxiko bai degu zorion da pakea. Batasunak, guzia dezake.

Euskaldunak geran aldetik ere, nagal gerala aitortu bear. Badirudi gure izkuntza, ta oituren aldeko giroa sor-

tua degula, baiña, giro ontan sendotu bearrean gaude, sua piztuta egon arren, gala bear du, gero ta gelago indartu ta berotu gaitzen, bestela gar bolada au itzaldut egingu zaigu, ta orra gure giro epela izoztu.

Gure asteroko, ZERUKO ARGIA au, asterik-aste, dizdiratsua gozaldut dedin, eskeñi dezalogun gure argi printzak, erritar guztiok idazle ta irakurle bihurtuaz.

AMA-LUR

Urteberri egunetan, euskal erriaren oitura, bizikera, ta alderdiak, ikusteko aukera izan genduen, Ama-Lur, pelikularen bitartez. Aurrez, inguruko errietan askok ikusia zeukaten, baiña alata guziz ere, gogo bizia zegoen argibideko pelikula au ikusteko. Une batzuek astun xamar iruditu zitzaion erriari, batez ere, gutxi mintzatua, agertzen diran irudien sustraia adierazteko.

Gaierontzean, ikuskizun ederra, euskal izkuntza, oitura, ta aberria maite dituanentzat. Ezbairik gabe, euskera egun-egun, goratzen dijakigu, erri guztiaren entzungarri zinerario arrazo berezi bat, pelikula

ZOKKETA

Ikastolak urtero bezela auto Seat-600 baten zokketa egin du. Zenbaki guztiak saldu dira, azkeneko orduan erosi nahi zutenak izanda gainera. Jendeak oso ondo erantzun du. 776'gn. zenbakia gertatu da saritua. Bere jabea Legorretar Iñaki Arbilla. Bejondeiola!

IKASLEAK

Egu berriak etxean igaro ondoren, bildu dira heuren ikastetxetara prajilegai, apaizgai eta beste zenbait ikasle. Saiatu mutillak!

FRONTOIA

Badirudi azkeneko tramite edo paperak egiñak daudela. Subasta egi tekoatan ziran eta uste onez hasiera aurtan emango ote dioten ba.

IKASTOLA

Zenbait jai egunek ematen duten alperrarekin hasi dira Ikastolan, il honen 8'an, gaur-gaurkoz 78 umekin.

OARGI

Igazko urtearen azterketa egitearren, bildu ziran Junta'ko neska-mutillak. Asko hitzegin zuten, eta noski, zerbait erabaki behar: urte honetan zenbait jokaera eraberritu, horretarako, berritu Junta eta komisiotako jendea. Asmo hauek eta lanean lehen-bait-lehen hastekotan bukatu zuten urteko batzar nagusia.

ZAHARRARI LANGUNTZA

Ikusi danez herriko lehengo ura etzan nahikoa legorretarren egarria asetzeko. Horregatik ur berria eramatea doaz depositura. Hauek Ugara'koak dira eta instalatzeak bukaera laister izango ote duan ba. Gai hoietan zerbait dakian gizonak esana da Ugara'ko iturriak "segunduko lau litro ematen dituala".

TELEFONUA

Egun hauetan bukatu dute gure herriko pasatzen dan telefonuko arien lurrarripiko instalatzea. Kaleak, ordea, negargarri gelditu dira eta herriko zenbait bozak diotenez kaleari aurki zoru berria ematekotan dira.

JAIOTZA

Donostiako Residenzian zaindurik neska polit bat ekarria dute gure gizartera Santiago Zuasti eta Iñasi Mujika senar-emazteak. Zorionak!

GAXOAK

Aspaldian eginbeharrekoa egitea ahal izanik joan zan Donostiako Residenziara erniatik operatzea gure herrikide Martin Eskitxabel. Sendiar-tekoak diñotenez operatzea ondo atera da. Beraz, laister etxean ikusiko ote dugu!

MUTIL-ZAHAR

ZARAUTZ

GABONAK IGARO DIRALA TA...

Gabon-aldiko jaiak igaro zaizkigu ta aurrera goaz urte-berriaren sallean.

Langilleak konturatzen gera, Jose Deunaren eguna arte ez dakagula jairik aste bitartean, ta alkarri ori aitatuz ekin diogu gure bide latz oneri.

Gure aur eta gaztetxoak, Erregeak ekarri dizkaten jostalluak bear aibat gozatzeko astirik artu gabe, asi dira ikas-etxetara bidean.

Etxeokandreak ill-beltzaren alda-pa luzea izango dala esanaz ari zaizkigu.

Astelenean aste luzeari aurrez aurre begiratzeak beti ematen digu alakotxe illun-aldi bat, baiña aste erdira ezkeror aurrera begiratzea atsegin egiten zaigu. Au orrela izanik, konturatu gaitzen Otsaillak poz ori emango digula ta gure egoera au laixter amaituko dala.

Neguaeren ondoren, udaberria...

OLESKARIA ETA GAZTETXOAK

Zarautz'ko erriaren goralmen bat egiten ari dan talde au. Bilbo'n izan berria degu.

Eskeñi zuten saioak, goralmenik aundienak jaso zituztela, egiztaratu nezake. Entzuleak beren txaloaz agertu zuten, eta zenbait eresgille ospetsu ta eres-maixuak eman zuten iritzia entzuteko era izan nuan. Guzia orrela izan arren, ez nuan aita-menik egiteko asmorik, talde onen zuzendariari iritziz zaiion ezkutitza irakurri ez banuan, eta au egiten det abes-aldiak biotzera nola iristen diran agertzearren.

Eskutitzaren egilleak, lendabizi "zorionak" eman ondoren, nor dan agertzen du, ta dio: berak uri aretan duten apaiz-gai etxean eresi-etarako arduraduna dala.

Aspaldiko urteetan Bizkaitik kanpora bizi dala dio, baiña alabearez egun aretan an gertatu zala, eta jarraitzen du euskeraz itzegiten eta euskeraz abesten zueri entzuteak, biotza erditututa utzi zidan.

Gero berari gogozko izan zitzaizkion abestiak, gaztetxoak eskeñitako saio gogongarria, ta abar ta abar azaltzen ditu.

Euskaldun izateaz inoiz baño geiago konturatzen zala une aietan, garbi azaltzen du berak, eta orren ondorenak bere asmoetan azaltzen dira.

¡Olekariak eta marautz'ko Gaztetxoak Abestutzen goimallakoak zeratela guziak ao batez diote. Bidez batez gañera, euskal-gogouk esnatutzeko indarra dezute. Zorionak eta jarrai aurrera bide orretan. U.

ONDO BADABILL
Otsein DA

BIZKAIA

G A L D A K A O

ZERGAIK EZ?

Zortzi txadon dira errian, aldi ontan, igande ta jai-egunetan jaupa edo meza ospatutzen diranak, eta geien ortan ba'doguz euzkerazko jaupak, bi be bai batzuetan, nai-ta goizetegi dan Usansolo'n ospatutzen dana. Bai-ta ba'doguz, baiña, errian txadon bat edo beste, oraindin itz bat-be euzkeraz entzun eztana, nai-te aldi andija igaro dan erri-meza jarri ebala Eleizak, bertan, txadon ortan dagon apaiza durangotarra dan eztautzielako itxiten edo eztaulako nai berak?, egija esateko eztaigiu ziur zergaitik.

Izentau dogun txadon ori, Firestone landolak Galdakao'ko Aperribai al-dian berak dauken auzotegian egin dakua da. Bai-ta egia da, landola orreek beren errizka edo auzotegi ortan daituben 120 bizilekuetako bizitalentzat jaso, altzau ebala txadon eder ori, baiña, orretara izanik be, 120 sendi or-tatik erdiak edo geiago inguru, ziur, euskaldunak dira; auzotegi orren be-alderdi bietara beste amairu (13) basetxe dira danak, jakifiña, euzkaldun sendiak bizitale dabesala. Bai-ta auzotegi orren aldamenian Etxebarri eta Bilbao alderantz etxe barri asko egin dira, da egiten darabiltz, eta etxe barri ortan euzkaldun sendi asko dira, ziur dakiguzanak, orduaban euzkal-dun guzti orreik eztabe eskubiderik beste, giza-seme danak lez, eureen txadonan euzkerazko jaupa BAT entzuteko eukitia euren lurraldian, Euska-lerri'an aurkitutzen diran ezketiño?, bai milla bider.

Jakin biar dozu irakurle, Firestone'k egiñekua ba'da be txadon ori, al-di ontan gure erri onen alderdi ortako ertxadon edo parrokia dala, alder-di ortako kistarran etxia; beraz, ordua da eleiza ortako apaiz jauna kontu-ratzeko, beren euzko anaiak eskubide guztia daukela euren txadonan Jaun-golkao'ren itza geure izkuntzan, Euzkeraz entzuteko.

BATZARRA

Iragarrita egon zan lez, illa onen, Urtarrilla'n 12'gn. ospatu zan erri on-tako Ganguren mendigoizale taldiaren urteroko batzarra. Jakifiña, batzar ortan erabagi ziran bazkuna'ren artu-emon da gora-bera guztiak, eta, bai-ta bizi-eto eztabaidatu ziran Batzordiak urte barruan egin daituzan da egin ezta-besan, edo egin biar ebasan arazoak. Guk geure aldetik, pozik ekusi gen-dubazen gaztediaren bizitasuna, arduratsu ekusi gendubalako bazkuna'ren arazo guztietan, nai-ta beti ez-egozan ziur euraeen eretxietan. Gaztedi or-tako banaka bat gertu aurkeztu ziran euren jokabideak, biarrezkuak batzuk, bidezko jarteko ta, beraz aukera emon jaken batzordian sartuaz euren as-muak egi biurtzeko. Igiri, zabaldu daitzegun gazteriar ateak, zintzo ta adimentsu daturkiguzanian, biar-biarreko dogulako eginkizun guztijetan odol barria.

Batzordia be barriztua izan zan, baiña, urrango astian idatziko dogu zerbait (J. L.).

JAIOTZA

Orain egun batzuk euki dabe seme eder bat, ezkontzako lenengokua, Martin'dar Jon-Andoni eta Zorriketa'tar Ester senar-emazte gaztiak. Uga-tzaukeran. Zorriketa'tar Biltor da Torres'tar Bizenta aiteta-amama'k altabixi dirala, Erikarta (Rikardo) izena jarri leutsien jaioparriari. Gure zorionak ZERUKO ARGIA'ren bitartez guraso ta aita-amama barrijai.

AITA PELI'RI

Erri ontako adixkide zintzo batzuekandik jakin, dot. Txile'ko «Santísi-ma Trinidad»'ko Ertxadon nagusian dagon Aita Peli (Felix) Sakramentar (esker-iturrikide esango dogu euzkeraz?) poz-pozez irakurriten daituzala ZERUKO ARGIA'ko izparrak eta batezbera izparrak apal onek idatziten da-besanak. Lekaide jator orren poza andija ba'da, ainbat poz andiagua da guk artutzen doguna, jakitian orren urrin da atsegiñez irakurriten dirala gure euskal-izparrak aldizkari onen bitartez. Gure agurrik samurrena gure ira-ukple guztiai ta batezbera Aita Peli lez Euskalerri'tik urrun itxasoz beste-kaldian dagozan euzkeldun euzkel irakurle guztijai.

BASA-JAUN

NAPARROA

O R O N O Z

OYANTZALEEN BILTZARRA

Aurten ere igaz bezela, Oronoz-ko Maristen Ikas-tetxean, mendi-mutillen billera egin dute. Joan den Ilbeltzaren 3'an Baztan-Bidasoko oiantzaleak izan du-te beren festa ederra, eta aski ederra bai. Aurtego biltzarrak igazkoak baño garrantzi aundiagokoa izan baitu.

Iruñe-ko Gotzai agurgarria, Diputazioko Urmeneta jauna eta bertze jaun geiago ere festa ortara eto-riak ziren, billera orreri ohore aundia eman ziotela-rik. Igaz bezela, festaren zuzendaria Erramun Apeze-txea, Almandoz-ko erretorea izan zen.

Goizean Ikastetxeko sala aundian, oian-mutillaz bete-betea, festari asiera eman zitzaion. Aitzindariak mintzatu ziren oiantzale gazteei bide onak erakutsiaz eta gauza jakingarriak emanaz. Gotzai jaunak itz ede-rrak izan zituen oiantzaleentzat eta Urmeneta-k, eus-kerazko itzaditxo bat egiñik, oian-gizon euskaldunak gorapatu zituen.

Lasarte ta Uztapide bertsolari maitagarriak kan-taldi ederrak egin zituzten eta Lertxundi ta Laboa-k ere beren saioa egin ere, kitarra soñuarekin euskal-kanta berriak abestuaz. Etxeberria, Españiko esku-soñu jokalarien txapelduna, ere an zegoen bere dol-ak ongi agertu zituelarik arrigarritzko soñualdia ema-nik.

Billara au bukatu ondoren, Ikastetxeko kaperan Meza-Elkartua Gotzai jaunak euskera garbian ema-nik, Baztan-Bidasoko erretoreak lagundurik. Meza on-doren bazkaria, irureun bazkide maiean jarririk eta apaiz jaunek mai-serbitzari zirela.

Bazkal ondoren umore ona denok sasoi ederrean. Bertsolariak berriro ekin zioten kantuari.

Zorionak billeraren antolatzailei eta jarraki zuen lan eder ortan. Zaindu zien artaldea, beti bide one-tik ibilli dedin.

M. IZETA

A R A B A

G A Z T E I Z

EGIARI BERE

Laister urtebete bat izango da, Araba'ko Aldundiak edo Diputa-zioak euskeraren aldeko erabaki-gai txalogarri ta itxarogarri bat onartu zuela. Ortarako, batzar-are-toan bildu ziran, oi dan bezela, Araba'ko Aldundia osatzen duten aldun edo diputadu jaunak, 1968'eko otsailaren 20'ngo batzaldian, alegia.

Eta jakifiña; Araba'ko Aldundiko jaunak aurrera emandako urratsa edo pausoa pozez eta atsegiñez ar-tua izan zan Araba osoan batez ere. Beraz, emengo Aldundiaren

erabakia ezagutu-ta berealaxe, eus-keraren aldeko berri pozgarria pa-rra-parra zabaldu zan, eta zabaltze ontan ere Euskal-Erri'ko egunkari ta aldizkari oien artekoren bat edo beste aipatzearren bakarrik, ona emen batzuek: Gazteiz onetan ar-gitaratzen dan «Norte Expres» arratsaldeko egunkaria, «La Gace-ta del Norte» Bilbo'ko egunkaria, ZERUKO ARGIA gure astekaria, «Txistulari» aldizkaria (Euskal-Erri'ko Txistulari-Elkartasunaren boletina), Estibalitz'eko Aita Bene-ditarak argitaratzen duten «Esti-baliz» aldizkaria, eta abar. Egun-kari ta aldizkari guzti auek eta

geiago agertu ziran, egun aietan, ain atsegingarri ta itxarogarri era-bakiaren zabaltzale ta ekarleak bezela, batez ere euskeraren etor-kizunari begira Araba onetan.

Egun aietan, —leen esandako egunkari ta aldizkarietan eta ez aipatutako besteetan ere— gai oni buruz irakurtzen genuen, gutxi go-ra bera, auxe: «Araba'ko Aldundi Goienak OLABIDE TALDEA sor-tarazten du, Araba'n euskera ta euskal kulturaren alde lan-egin de-zan...»

«Aldundiko Jakintza-Batzorde-aren (erderaz, Consejo de Cultura dana) barnean euskera ta euskal-kulturaren alde lan egiteko talde berezi bat sortuko da. Eta sortu-tako talde onek bere biziko izenez artuko du OLABIDE TALDEA, Gazteiz'en jaiola ta euskal-idazle trebe ta ospetsua izen zan Aita Olabide josulagunaren goratzarrez eta omenez...» «Talde onen lenen-go eginbearra izango da Gazteiz'en bertan euskera ikasteko ta irakas-teko akademi bat antolatzea. Ika-saldiak gazte ta larrientzat eman-go dira, et adatorren urrillean asi-ko da (urrilla au, joan dan urte-koa da)...» «Gazteiz'en euskera ira-kasten egingo dan lana, Araba'ko lurralde edo probintzi-barruan ere egin ditek...» «OLABIDE TALDE onek ere aurrera eraman ditzazke Euskal-Jakintzaren aldeko beste lan onuragarriak, esate baterako: euskal-liburuak argitaratzea, abes-talde bat sortzea, eta abar...»

Orra or, euskal-irakurle maite ori, 1968'ko lenengo ille aietan Araba'ko Aldundiak ao batez onartuta-ko erabakiari buruz irakurtzen ge-nuena, eta pozarren pozez nola-nai ere. Entzun ere, «Radio Vitoria» dalako irratitik beste orrenbeste entzun egin genuen. Eta orrelaz Euskal-Erri'ko bazterretan emengo Aldundiari txalo ta laudorio asko gogo onez egin zioten.

Baiña, orain azaldutakoaren egia oso bestelakoa ta tamalgarria. Eta orren ondorioz, illeak joan eta eta illeak etorri, Araba'ko Aldun-diak euskera eta euskal-kulturaren alde onartutako erabaki guztiaz, ez dugu ezertxo ere ikusi orain arte-fio.

Izan ere, norberak aurretik eman-dako itza betetzen ez dakiena ez da geroxeago jaramonik egitekoa. Eta ori bera gertatzen zaigu ora-intxe Araba'ko Aldundiak eginda-koari so-egiten baldin ba'diogu. Be-raz, guzti au ikusirik, erabaki-al-daketa ori ez datorkio ongi Araba'ko lenengo Institutio orri, batez ere onek arabar Erriaren uste ona osorik galdu nai ezpa'du. Baiña, oraingo; atzera emandako urrats oien aurrean ez da ondo oldoztu edo pentsatzekoa. Eta gai onetan jakingarria izango litzake zein dan bere barnetik dabillen kokoa eza-gutzea.

ARMENTIA

A G U R A I N

EUSKERA IKASTEN

Lengo egunean Araba'ko Legutiano erriko kronika irakurtzean, buru-ra etorri zitzaidan ia zenbat euskaldunez jakingo duten Legutiano Villa-rreal de Alava dala. Legutiano'ko euskaldunak beti Legutiano esaten dute, eta ez Villarreal, izen au ez jatorra sekula ere, arrotza baizik. Antzekoa da Agurain izenaren arazoa. Agurain erria erderazko Salvatierra dugu, eta auxe aurkitzen da Araba'ko ordeka zabalenaren sortaldean. Erdel-kulturaren mur-gilduta zegoen errege batek Agurain'i Salvatierra izena eman zion, Agurain izena erriak ipiñia zalarik. Aldatze ori eginarren ez zituen lurrak salbatu errege arek. Azkenean errege gabe gabiltz, baiña Salvatierra izena gurekin geratu da. Ala ta guztiz ere, nere erria ta euskera atsegiñago zaizkit erre-gea ta erdera baño, eta orregaitik, Agurain izenarekin jarraituko dut. Le-gutiano ta Agurain izenak jatorrak dira, eta izen oiek euskaldun geienent-zat ezpa'dira ezagunak, euskal-geografia eskoletan ikasi ez dugulako batez ere.

Aramaio'ko kronikalariak Araba'ko Diputazioaren laudorioak kantatzen zizkigun bere kronikan. Baiña nik erriari urrango galdera egingo nioke: Zer egin du Diputazioak euskeraren alde? Itz-egin, besterik ez. Ez du ezer era-tu izango genuke; baiña itxaro luze onetan aspertzen ari gera.

Agurain'en gazte kementsu batzuek ikasi nai dute orain, gazteak diran bitartean, jo ta ke ari dira euskera ikasten, beren naiak ortara bultzatzen dituelako. Agurain'eko gazte oiek bai; oiek lan-egiten dute euskeraren al-de, emengo agintariengan laguntzarik txikiena aurkitu gabe orain arte. Gaz-te oiek merezi dituzte laudorioak.

Bai. Agurain'go gazte euskaltzaleok, zuek merezi dituzute, bene-bene-tan, laudorio oiek!

SORGINETXE

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira ganadu on, indartsuak, Eta nora jo jakin bear du baserritar burutsuak, Berebiziko aragi pillak; gañera esne putzuak, Oiek guziak berekin ditu Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

Z E A N U R I

IMENALDIA

Euskaltzaindiaren berogetamar-garren urte-urrena dala-ta Omenal-di bat egin dautzie Iruñan beren Iraskale izan zireana. Gure erriko euskal-idazle entzutetsua dan Man-terolatar Gabirel abadea be an izan zan. Gure zorionak berantzat ori dala-ta, eta jarraitu aurrerantzean be beti gazte izaten.

GAZTETXOEN JAI-ALDIA

«Danok bat» alkarteko gatzetxoak jai poli bat eratu euskuen Urte-ba-ri egunean: abesti, bertso, iskiri-miri eta antzerki txiki bategaz oso-tutatto jai. Pozgarria benetan be gure erriko gatzetxoak olan alkar-tuta ikustea eta olan jokaturako bi-dean...

"BERREUN KILOKO ABADIA", IPIÑABURUN

Ez arritu. Ipiñaburuko abadeak ez daukoz berreun kilo, baiña bai berreun milla asmo eta gurari au-zunea itxartuteko.

Jai bat antolatu eben Ipiñaburu-ko gazteak Urtarrillaren 5'rako: «Berreun kiloko abadea» izenagaz bertako gazteak eratutako antzerkia, eta euskal abeslari Olanga, Egurrola eta Maite Idrin.

Ain izen zelebre dauan antzerki onetan gauza bi agertu gura izan zituen gazteak: batetik gaurko gaz-teak —Ipiñaburukoak be baizelan-goak direan agertu euren gurasoi; eta bigarren gure erriko gauza ba-

tzuen kritika apur bat egin: mutil-zarkeria, abadeen tranquil bizitea eta neska-mutillen arteko zuloa maitekerietarako iza ezik.

Atsegingarri izan zan geuretzat jai, baiña apur bat keskaz urten genduan bertatik: antzerki au ezan, gure ustez, umeentzat, eta an ego-zan ainbat...

Amaitzeko, beste gauza atsegin-garri bat izan zen Antonio Landajueta, Arratiko barri-emolle jato-rra, bertan agertu al-izatea. Ia ba, Andoni, aurrera egiten dogu. Gor-beatarra prest egongo da beti Gor-bei azpitik bere obtsa altzatzeko.

ERRIKO BARRI BATZUK

—Ameriketara zortzi urte egin ondoren, bere gurasoak egotaldi bat egitera etorria da Tomas Izaguirre, gizon gaztea. Ondo etorria.

—Mariano Etxezarraga, euskal zale zintzoa, osa-ebaikuntza ondo-ren bayoaku apurka apurka sendot-uaz.

—Antonio Gortazar eta Antolina Beobidek laugarren alabatxoa izan dabe eta Miren Garbiñe izena eza-rra dautze. Juan Artaraz eta Bego-ña Bengoetxeak laugarren semetxoa eta Asier izenagaz bateatu dabe. Biak be apur bat nastuta pozago artuko zituezan, baiña... Zorionak.

—Marta Gorostiaga il da Bere-txikortako baserrian. Bere seme ala-ba eta illobai gure atzekabe-lagun-tza eta otoitz bat bere alde.

GORBEATARRA

IDI AZABAL

AGURRA

Urte bat geiago badegu bizkarrean.

Batzuek negarrez, parrez besteak, batzuentzat ariña, gogorra askorentzat, orrela goaz guztiok urten joan eta urtea etorri mundu koskor onta nbakoitzari bere ordua iritxi arte. Eta bizi geranontzat iritxi zaigu gure erriko pestak ospatzen ditugun garaia, San Blasak alegia.

Pesta kontua entzutean bear bada askok ekingo diote marmarrean «etxeukatek zer esan aundirik, ez ote zekite oiek aspaldi ontan zer garai gogorrean arkitzen geran, zenbat familitan negarra sartu dan, asko eta asko pesta gogorik gabe nola arkitzen diran «eta ezin ukatu arrazoi dutela bafian beste asko alai eta pozik arkituko dira pestak dirala ta juerga bat edo beste botatzeko.

Ara emen gaurko munduko kontrastea batzuek sufritzen, besteak «gozo».

Au orrela izanik garalan garaiko gertakizunari derrior auegia eman bearrean arkitzen gera eta guk une ontan ez genduke inor naigabetu nai baizik dei egiten degu bakoltzak bere konzientziak agintzen dion eran pesta auek pasatzeko.

AXARI

Gure erria aztertzen

Beste erri askoren antzera gure au ere aldatzen eta azitzen ari dala aitortu bearrean arkitzen gera.

Garai batean artzantzatik eta nekazaritzarik bizi ziran Idiazabal'go bizi lagun Geienak, guziak dakite zefien gaztai ederra egiten duten emengo artzalak, alderdi askotan zabaldua da bere fama. Baita ere gazte askok artu zuten Amerikatarako bidea, aruntz ere artzantzara edo ganadu zaitzera. Len garai batetik gure artzai ta artaldeak gutxitzen dijoaz, mendi geienak arbolaz betetzen ari dira eta geroz ta larre leku gutxiago dute ardiak; baita ere jendeak mendietako bizi modua utzirik kale alderako joera artu du. Ala ere gaztaiakin diru asko artzen dutenak bat baño geiago badaude oraindik erri ontan.

Berri aldetik berriz orain arteko moldeak beren ze regina bete

duela dirudi. Batzuek baserria utzi egin dute, beste batzuek utzi edo jarraitu zalantzan eta oraindik geienak iraun egiten dute. Gaurko tize berriak baserrien batasun aldetik dijoatzela dirudi, au izan lezake baserriak bear duten molde berria lengoa utzi eta aurrera jarraitzeko, bafian gaurko gure erriko baserriak lengo moldetan jarraitzen dute eta ez da nabaltzen ere berritze orren atzetik dabilen talderik, naiz ta talderik ez osatu badira bakar batzuek kezkatuak gai onetaz eta auek bide berriak urratzen asmatzen badute jarraitzaileak izango dituztela uste degu.

Garbi ikusten dana da baita ere aspaldiko urte auetan, bere aldiko aldaketa izan dala gure errian eta industrializazioak eraginda dala ezin ukatu. Gaurko oraindik erri-rik erbestera ogi billa irtetzen dute-

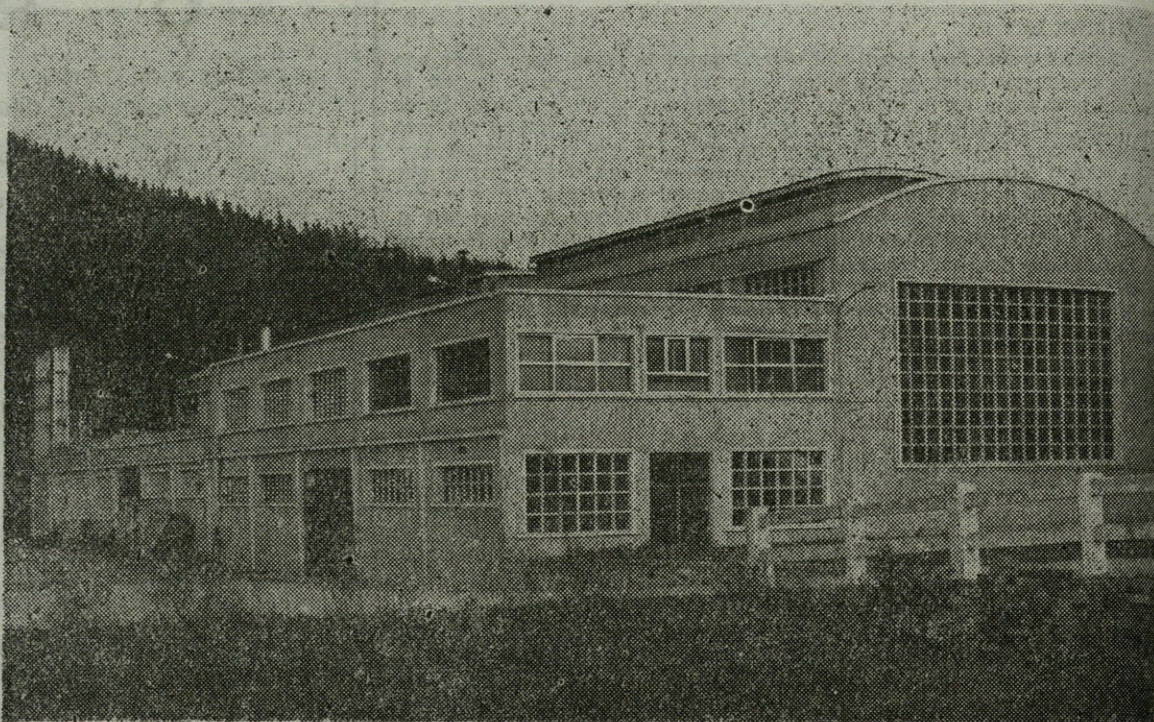
rik ez degu, ostikoketarako genun lekuan etxeak jasotzen ari dira eta beste jolas leku egokirik ez degu errian. Gaztedia bear bezela eziko bada arazo oeri erantzun bearrean arkitzen da erria, ta ontarako erakunde egokiena Udal etxea da. Jakiñean gaude arazo oeri erantzuteko asmotan dirala udal etxe-koak bafian asmo oek realidade biurtuta ikustea da Idiazabal'go erri-tarren gogoa.

BIOK

Lan toki berriak sortzeak eta baserriarrak kaleratzeak ekarri duan ondorena kale inguruan etxe bizitza berriak egitea. Azkeneko 6 urte auetan 100 bizi leku berri egin dira eta beste 51 orain egiten ari diranak. Egindako 100 oietatik 57 Kontratistak egin eta saldu ditu eta 36 kooperatiba bidez alkartuta eginaz izan dira. Orain egiten ari diran 51 oietatik 39 kooperatiba bidez ari dira eta 12 kontratistak egin eta saltzeko, era ontan azi da etxe bizitza alderdia.

Erria, industri, etxe bizitza, bizi lagunez azitzen dijoan eran, jolas tokiak ere ugaritzea da bidezkoa, bafian alderdi ontatik eskas arkitzen gera; pelotarako toki egoki-

AMPO, S.C.I.-k gure errian dun lantegiaren ikuspegi alde bat.

Tomás Eizmendi'ren Jatetxea

Zumai erriatik metro gutxira, ibai ertzean par-irriz, etxe polit bat zure zal dago euskal kutsu zoragarritz. Arrai, barazki, aragi eder; nai dan aukera janariz, jatetxe au bein probatzen duna laister azaltzen da berriz.

RESTAURANTE
TOMAS EIZMENDI
Curva de «Chiqui-erdi»
ZUMAYA
Teléfono: 86-13-90

Juan Jauregui'ren

JOSKINTZA

CINE AURREAN

BEASAIN

AVICOLA SAN BLAS

Arrautza, Pensuak «HENS» eta Txitak «HARCO», edade gutzietakoaren Salmenta.

Urrutizkiñak, 801077 eta 801175

IDIAZABAL (Guipúzcoa)

ERAMAN - EKARRI'rako

AGENCIA

Transportes ALE

EUSKAL IRRATSAIOAK

ERRI GUZTIRAKO

Iparraguirre, 8 - DONOSTIA

ELECTRICIDAD IRIONDO

Zure etxea osatu nai badezu; Radio, Telebisio, Sukalde, Frigorífico, Sutontzi edo Ur Berokiñakin.

IRIONDO - ANAIK
OSATUKO - ZAITUZTE

Instalacio berri, ta Konponketa guztiak.

Urrutizkiña 801065

Kale Nagusia, 5

IDIAZABAL (Guipúzcoa)

PATRICIO ECHEVERRIA, S. A.

LIMA ONENAK
«BELLOTA»

IDIAZABAL (Guipúzcoa)

Urrutizkiña 801087

IDIAZABAL

Kristau - Kezkak

Idiazabal-go eliz-atari bikaña

Orain egun gutxi, biriketako kirats gaiztoak aize garbiz usatu eta ezur gogortuak apurtxo bat bigundu nairik, maldan gora, mendiruntz jo nuan. Aizea zugaitz adarretan jostalari, errekatxoak mar-mar sakanetan, zozo izukatuaren zalaparta sasartean. Bakrdi paketsua. Munduko iskanbilletatik urrun, barrenari gogoetara bultz dion giro atsegiña. Or emen, nun nai, lerdoi edo pinudi zabalak. Nun dira, udako eguzki-printza zorrotzei iges, itobearrean dijoan bidazti nekatuari itzal osasungarria emango dizkioten pago lerdanak? Nun gure arbasoak aldatutako aritz tentai bikañak? Iritxi nintzan mendi gallurrera. Ura ikuskin ederra. Begientzat atsegin, animarentzat gora-bide, oso bertan nabari bait du Jainkoa. Aldi luzean nere begiak elikatu ziran Jainko lan ederrari begira, bañan irriki zuten zerbait ez dute ikusten. Artzai erri zeritzan Idiazabali, ospe edo izen aundia eman diote bere gazta gozoak. Nun dira, bada, artalde bikañ oiek bat bederen ez bai dute nere begiak ikusten? Azariak jan ote?

Gogoeta auetan murgildurik, erri bideari eman nion. An beeran, mendiaren oñetan, patxara ederrean gure txoko kutuna. Etxe berri sail bikaña, erriaren azitze, aurreratze eta bizitasunaren ispillu. Erriaren erdian Eliz Nagusia, Parrokia, erritar guztion eta Jainkoaren etxea.

Mendian artzaiak gutxitzea tamalgarri bazaigu, are samingarriago kristau artaldearen artzaiak, au da, apaizak gutxitzea. Ain bearrezko zitzaigun D. Bernabe Arizmendi apaiz gazte agurgarria, bost bat illabetez Madrid'

en degu bi urteko zigorra betetzera joana. Sarri, noiz nai gogorazen badegu ere, igaro diran Gabon-jai eta Errege'enetan, inoiz baño sakonago nabaitu degu bere utsunea. Gabonetako "Karroza" kaleak zear eta abeslari taldeak etxex-etxe, Erregeen etorrera edo "Kabal-gata", oitura eder eta mamitsuak aurtengoz lur jo dute. Zergatik? Zuzendaririk ez.

Zabala da gazteen biotza eta sutsua onek galgalka darion odola. Egin zale da eta, trebe. Onbide edo birtute asko ditu gazteak; landu egin bear. Zuzendaria bear; apaiza bear. Bere problemak biziko dituana, adimena argituko diona, aulaldietan bizkortu eta erorialdietan eskua luzatuko diona. Itz batean esateko, apaiz anaia, eta ez arrotza.

Parrokia, arrizko etxe eder bikaña du Idiazabal'ek, bañan kristau elkarte danez, ez ote dago zirpil jario antzean? Butano berogarriak izan arren ez ote zaigu otza egiten? Ez ote bizi-berritu bearrean?

Esna gaitzen lozorrotik, berandutu baño len. Utzi dezagun bizikera legun eta lasaia; kristau izatea ez bai da. sinisten det esan, besoak tolostatu eta igandero Meza entzutea bakarrik. Berotu dezagun arrizko Eliz otz ori, elkarteko maitasun bero gozoaz. Bizi gaitzen kristauki.

Bukatzeko Paulo donearen itz auk: "Nere sinismenaren nndarrez, mendiak nere esanera jartzen baditut ere, Goimaitasunik, Karidaderik ez badet ezer ez naiz".

SALO

AMPO,

ALKARTEKO LANTEGIA

ZERNAI MUETA GALTZAIRU
EZ BAKARRIK IRU
BAIZIK...
DOZENAN AMAIRU

Katea

IDIAZABAL

FAGOR

SARIAK

BI Ur-berokiñak eta
BI sutontziak

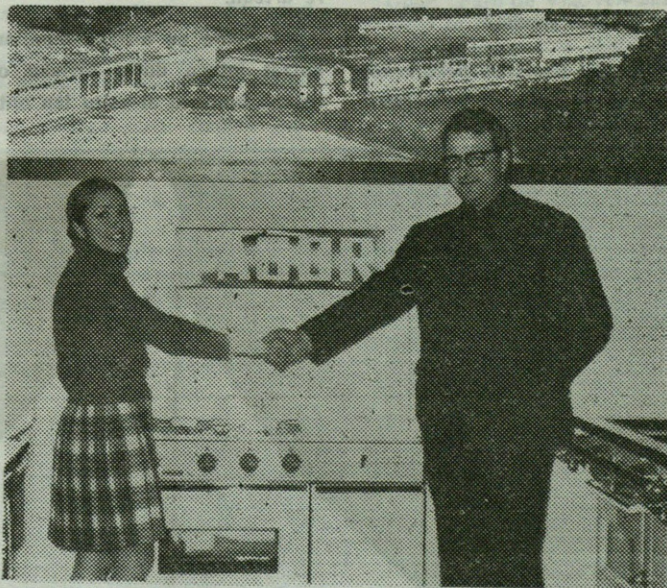
1968'an ZERUKO

ARGIA'rako

arpidedun geiena egiten
dituanarentzat

OINARRIAK:

1. Illaren azkenean geien arpidudenak kobratuta daukanak, «Fagor'en Saria» irabaziko du. Kobraketak ZERUKO ARGIA' ren ofizinatik reembolez egingo ditu.
2. Astero, ZERUKO ARGIA-n agertuko dira arpidedun geien Iritxi duten lenengo amarren izenak, igandetik igandera egiñak kontatuta.
3. Arpidedunak artzeko ordua, illaren azkenengo eguneko gabeko amabietan beteko da.
4. Arpidedun berrien kontua egin ondoren, bertanbera erabakia geldituko da irabazlea zela dan. Arpidedun berrien batek reemboleoa itzultzen ba-du, ez da sarirako kontatuko. Azkenengo kontuetan arpide gelagorekin gelditzen dana, uraxe izango da txapeldun sarirako.
5. Illabete berria asten danean, saria irabazi duanak berriro utsetik kontatzen asi bearko du bere arpide-lana. Saririk Iritxi ez dutenei, aurreko illabetetan egin dituzten arpidedunak, kontuan sartuko zaizkie urrungo illabete ontarako. Beraz, aurreko illatan egindako arpideak, azkenengo illean agindakoa-kin batuko dira kontu berrietan.
6. Emen aitatzen ez tiran baldintzetan zalantzarik sortuko baltza, ZERUKO ARGIA'k emango du azken-erabakia.

ZERUKO ARGIAK eskeinitako FAGOR-saria Zarautz-ko Ikastolak irabazi zuan —bigarren aldiz— joandako urrillean. Emen ikusi dezakezute itxas-erri ortako Ikastolaren ordeko degun Unzurrunzaga-tar Sabin FAGOR-en izenean Illarramendi-tar andereño lirainak eskeintzen dion sari ederra jasotzen.

Azaroan irabazle erten dana uu degu:

ZARAUTZ-KO IKASTOLA

(Bein da berriz!! Nun dira beste erritako Ikastolak?!)

ZER DIOK?

ETXEA FAGOR'ekin jazteko

Munduko egazkin aundiena

“CONCORDE”

Egun auetan egingo ditu bere lenen-saioak

«Concorde», merkaturako sortu dan soñuz-gorako lenengo egazkiñak egun auetan egingo ditu bere egaldi-saioak. Egaldi-saioak. Egaldi orretan, André Turcat izango da komandante-gidari. Berrogei ta zazpi urte ditu beronek eta iru seme-alaben aita da. Aidean 5.000 ordu egiña degu; auetatik 3.000 ordu, zailtzen igaroak ditu. Albistalari bat urreratu ta galdera batzuek egiñak dizkio oraintsu. Begira nolako erantzunak eman dizkion periodista orri:

—Nola iritxi zera saio-gidari izatera?

—Gaur lan arrunta da ori. “Concorde”ren taldean lanbide ortan oso zaarrak gera. Nere gidari-lagunak esate baterako, 25 urte daramazki saio oietan.

—Saio-gidari lanbideak bakarrean ez aldu-arrisku aundia?

—Inola erel Exerleku bakarrekotan ere, eztegu bakarrik lan egiten.

«Concorde» izeneko egazkin aundia joan dan urtean 21'an atera zuten Toulouseko «Sud-Aviation» egazkintegitik. Kurpillen gañean ibilli-aldiak asi baño len, barrengo tresnak saiatu zizkioten sei bat egun barru. Gero iru kilometro ibilliarazi zuten Blagnac-eko piktan. Lurretik altxa gabe, «Concorde» orduko 120 kilometro egiten zitun. Eskubiko argazkian ikusten diran zintzilikario oiek, freno bezela jarriak ditu.

—Jakiña da, gaur egunean, egazkin aundi au ingelesak eta frantsesak alkatuturik egiña dala, «British Aircraft Corporation» eta «Sud-Aviation France» batuta.

—31 toneladako pixua du.

—Abiada, orduko 2.600 kilometrokoa egaldi osoan.

—150 bidekari eraman dezake.

—Londrestik Moscura 90 minutu bakarrik bearko ditu. Orain, azkarrenak 4 ordu.

Beti, “radioz” entzuten ari dirane-kin batean lan egiten da. Nortasunak asko esan nai du, noski, lan ontan; baiña nortasun-taldea da onelakoetan lanean batzen dana. Lagunarteko aidea, oso aundia da gure artean.

—Lanbide au arrixku aundienetakotzat jotzen dute. Arrixku orren irrikak bultzatu al zaitu lan ontara?

—Ez olakorik. Ainbeste lagun galduta ikusi ondoren, nola zaletuko giñan, ba, arrixku ortara? Gu arrixku ori gere gain artzeko gaude, besteei kentzeko. Baiña ez dezagun il-kanpairik jo.

—Beñere egan egin ez duan egazkin bat aidera eramaterakoan, zertan pentsatzen egoten zera?

—Oso lanpetua egoten naiz arrixkutan pentsatzen asteko. Nolanai zai-gaullu asko ditugu, egaldia ikeritzeko.

—Zu ezkondua zaude. Zure lanbidea ta etxe-bizitza, nola elkar-josten dituzu?

—Galdera ori obeto letorkie gure emazteei. Nik uste, guretako iñork ere ez duala onelako lanbiderik artu, emazteekin itzezin gabe. Ta berak, beren kirioak baretu ta laguntzeko prest egoten dira.

—Gidarien emazte batek, bere senarrak aiñako burruka-sena bear al du, ala, alderantziz, obe da gogo-giro otxaneko andrea, bien arteko oreka sortzeko?

—Gure emazteek pozik artzen dutela uste det, arrixku-sen ori. Lagun ditugu ontan. Lanbide au ezin artu diteke aien laguntzarik gabe.

—Ta zure seme-alaben ezierari gagozkionez, ortarako astirik gelditzen al zaizu?

—Gure lanbideak denbora asko jaten digu, gere artan ez gaudenean ere. Ta beti, alegiñak egin bear izaten ditugu, gure etxe-bizitzarako astia artzeko. Baiña bide batez, neke orrek ba-du gure seme-alaben erantzun bizia, lanbide onek sortzen dien zaletasun beroan. Gaiñera, gure etxetan lan au kontuan artua degu. Batzuek, ala ere, ortaz ez itzegitea naiago izaten dute.

—Zure semeetakoren batek aide-

gidari izateko gogoia agertuko balu, zer erantzungo zenioke?

—Gauza garbi adieraziko nioke. Gora-bera aundiak ditu gure egitekoak. Alegin askoren ondoren porrot egiten danean, etsipen-aideak jotzen gaitu. Aldi batzuetan etze-gu egan egiten, eta etsipena sartzen zaigu. Baiña, dana dala, seme bat aide-gidari sartuko ba-litzaigu, guziok pozik ikusiko gendukelakoan nago.

—Zure lanbideak fedea indartu ala auldu egiten dizu?

—Nere egiteko onek gizadiari ta nere bideari sortzen dion laguntza aztertu ondoren, gogora etortzen zait eriotzaren eta biziaren jo-muga. Ta nere fedea ematen didan uste zabalean, nere lana alik eta ondoen burutzen saiatzen naiz.

—Atrebentzia ezpada, zoriona zuratzat zertan dago ta zure fedea pozgarri al zaizu?

—Gure lanak ari geran artan lotzen gaitu noski, baiña aldi berean joan zaizkigun aldi on eta txarrak etzaizkigu aazten. Etorkizuna ere gogoan degu. Baiña gaurkoa, oraingoa, ez da naikoa zorionerako. Ori sinistea, bista laburrekoa izatea litzake. Zorionak ba al du mamirik? Esku artekoarekin gaurkoa betetzeda, itxaropen eta lagunarte argitan goazela, eta Jaunagan gure atsedena ta kezka utzia... orra or zoriona, nere ustez... Kristau izatearen poza nabari da, baiña poz orregatik bakarrik ez naiz kristau izatera eldu.

F. R. B.

